

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 55 • nr. 05 • mei 2019 • € 1,75 • www.sp.nl

LIJSTREKKER
ARNOUT HOEKSTRA

'BRUSSEL
NIET DE BAAS'

23 mei
Europese verkiezingen
jij de baas

Arend van Dam

BRUSSEL NIET DE BAAS...

...maar jij wel! In je eigen huis, je tuin of balkon. Laat zien waar je voor staat met bijgevoegde poster. En draag uit dat op 23 mei iederéén even de baas is in Europa.

★ ROOD
jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER,
MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN
STEUN DE MEEST ACTIEVE
POLITIEKE JONGEREN-
ORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

2 JUNI: LEDENBIJEENKOMST

Op zondag 2 juni aanstaande houdt ROOD, jong in de SP de eerste ledenbijeenkomst van 2019. Op deze dag blikken wij terug op het jaar 2018 en kiezen we een nieuw bestuur. Het wordt een belangrijke dag. Ben jij lid van ROOD? Dan hopen we dat jij er ook bij bent. Vergeet niet je vooraf aan te melden voor de ledenvergadering.

Aanmelden via SPnet

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

**TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHEIJNT
11 MAAL
PER JAAR**

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Maurits Gemmink, Robert de Klerk
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Bart Linssen,
Peter Sas, Karen Veldkamp

Foto cover
Maurits Gemmink

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm

Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Vijf vingers tegen het Shell-systeem

4

De lijsttrekker

Wie is hier de baas?

6

Arbeidsmigratie

'Is dit nou de samenleving die we wensen?'

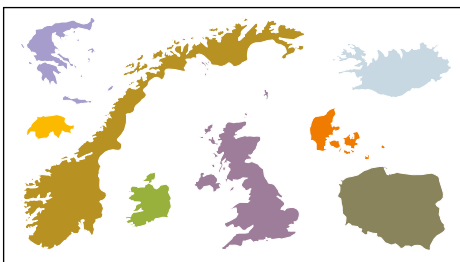
12

Ouderbijdrage

De vernedering voor leerlingen én ouders

15

Analyse

Europa ja of nee?
Daar trappen wij niet in!

16

23 BBP: Als Bill Gates de kroeg inkomt...

26 Vredesdag 2019: 'Begrijp de wereld om 'm te kunnen veranderen'

28 LinksVoor: Bas Ananias heeft een hond die Harry heet

29 Fenna en Cor lezen: In Leiden moet het anders

11, 18, 19, 20, 21, 22 Nieuws **30** Prikbord **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

De hoogste tijd

De economische groei gaat aan de meeste Nederlanders voorbij, bleek uit onderzoek van ING afgelopen maand. Nieuw is dat niet: al veertig jaar krijgen mensen amper meer te besteden. Schokkend blijft het wél.

Want tegelijk lazen we dat de winsten van beursfondsen wél verdubbelden naar 66 miljard euro. Zeventig procent van de winst belandde in de zakken van de aandeelhouders. Krijgen de aandeelhouders meer, dan verdienen werkenden minder. In de jaren zeventig ging 92 cent van elke verdiende euro naar werkenden, inmiddels is dat nog maar 73 cent.

Het is rauw kapitalisme ten voeten uit. Na veertig jaar stilstand is het voor werkenden dus hoog tijd om hun eerlijke deel op te eisen. De bedrijven konden hun torenhoge winsten nooit maken zonder het werk van de werknemers. Dan is het toch niet meer dan normaal dat ze daar ook een fatsoenlijk loon voor terugkrijgen?

We kunnen een voorbeeld nemen aan Amerika, waar beveiligers, medewerkers van vliegvelden, horeca en zorgmedewerkers met veel succes de *fight for 15* voeren. In het meest kapitalistische land van de wereld was verhoging van het minimumloon lange tijd vloeken in de kerk. Maar onder grote druk van werknemers hebben inmiddels al zes staten het minimumloon verhoogd. Uit onderzoek is ook nog eens gebleken dat er door deze verhoging geen baan is verdwenen.

In Nederland kondigde de FNV een campagne aan om ook hier het minimumloon te verhogen. Binnenkort spreekt de Tweede Kamer over onze initiatiefnota om het minimumloon met 10 procent te verhogen. Dat is een eerste stap om de balans tussen arbeid en kapitaal te herstellen en bovenal om een loongolf te beginnen. Want als de laagste lonen omhooggaan, zal dit ook een stuwend effect hebben op alle lonen in Nederland.

Wij willen namelijk geen economie voor de enkeling aan de top. Wij willen een rechtvaardige samenleving voor iedereen. Stap één: verhoog die lonen. Na veertig jaar wordt het de hoogste tijd.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

BREDE CAMPAGNE TEGEN SHELL

DE MAAT IS VOL

Eén vinger kun je breken, vijf vingers maken een vuist. Die logica vormt het motto van een brede campagne tegen de praktijken van Shell en een systeem dat het bedrijf maar laat begaan.

HET IS AL EEN TIJDJE in de mode om te spreken van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Heel veel bedrijven zijn dat gaan doen, of deden het altijd al. Maar hebben we het over Shell, het grootste bedrijf van Nederland, dan bezigt SP-Kamerlid Sandra Beckerman al langer andere woorden: 'Shell plundert de samenleving.' En dan hebben we het niet alleen over het feit dat de multinational als grootvervuiler – geholpen door

de regering – nauwelijks iets bijdraagt aan het klimaatbeleid, terwijl de verhoging van de energierekening voor alle Nederlanders in het kader van datzelfde klimaatbeleid op 2,6 miljard euro becijferd wordt (zie Tribune april). We hebben het ook over de misstand dat Shell – wederom geholpen door het kabinet – in Nederland geen winstbelasting betaalt; het gaat ook om het bedrijf dat de eigen werknemers in de Botlek geen loonsverhoging wil geven die

voldoende is om de koopkracht te herstellen; het gaat ook om het feit dat talloze Groningers nog steeds zitten te wachten op vergoeding van de schade aan hun huizen die door de gasboringen door de NAM/Shell veroorzaakt werd. En dan heb je het alleen over Nederland. In Nigeria lopen allerlei rechtszaken tegen het bedrijf. Het zou daar medeplichtig zijn aan zware mensenrechtenschendingen in het verleden en wordt bovendien ook nog verdacht

Sandra & Shell

Sandra Beckerman is niet alleen heel stoer, maar ook nog eens heel slim. En ze is voor de duvel niet bang. Dat komt goed uit, want Sandra Beckerman is Tweede Kamerlid voor de SP. Onze Sandra strijdt in haar Groningen al vele jaren tegen de vernietigende macht van Shell. U weet wel, dat Shell dat 20 miljard winst maakte, in Nederland geen winstbelasting betaalde en ook nog eens probeerde om de dividendbelasting af te schaffen. Ondertussen ontving de hoogste chef – Ben van Beurden – meer dan 20 miljoen afgelopen jaar. Maar, hoho, ze doen toch ook goede dingen? Euuuh... nouuu... Shell biedt klanten de mogelijkheid om een cent extra te betalen om de CO₂ te kunnen verminderen. Nee, zelf dragen ze liever niets bij, maar u mag wél kiezen. Een cent extra, boven de toch al naar recordhoogte gestegen benzineprijzen. Úw keuze. En als u liever geen cent extra betaalt, mag u nooit meer zeuren over het klimaat. Vindt de Shell-top. Datzelfde Shell verwoest de levens van veel Groningers. Veiligheid en verantwoordelijkheid zijn voor Shell mooie pr-terminen. Vraag eens aan de gemiddelde inwoner in het gaswinningsgebied hoe veiligheid en verantwoordelijkheid er voor Shell in de Groninger praktijk uitzien. Vraag eens aan de mensen in de Nigerdelta hoe Shell voor veiligheid zorgt. Volgens Amnesty was Shell in de jaren negentig betrokken bij moorden, martelingen en verkrachtingen door paramilitaire organisaties in Nigeria.

Shell lanceerde recent filmpjes met de leus **#LieverInGesprek**. Allerlei vrolijke types vertellen zittend in een grote Gele Stoel dat er met Shell heus te praten valt. Dat is best brutaal voor een bedrijf dat er alles aan doet om niet te praten. Over bijvoorbeeld reusachtige belastingontwijking. Onze Sandra kocht exact dezelfde Gele Stoel, reist met dat ding dwars door het land en nodigt mensen uit om hun boodschap aan de Shell-top op te nemen. Met al dat 'bewijsmateriaal' organiseert ze op 17 mei een hoorzitting. Op een heel bijzondere plek.

You can run, but Shell not hide.

'In gesprek? Luister dan ook!'

van omkoping. Maatschappelijk verantwoord ondernemen, of plundering van de samenleving?

Nog even de andere kant van het verhaal. Begin dit jaar werd bekend dat Shell over 2018 de winst met 80 procent zag stijgen tot ruim 23 miljard euro. Ook leuk: Shell-chef Ben van Beurden streek afgelopen jaar ruim twintig miljoen euro aan loon op, dik twee keer zoveel als het jaar daarvoor. Komt neer op 55.000 euro per dag en 2292 euro per uur, zo berekende RTLZ.

Op een gegeven moment is de maat gewoon vol. En dat moment is nu, zegt Sandra Beckerman. Nu is het moment waarop de protesten en de onvrede onder klimaatstakers, Groningers, stakend Shell-personeel, mensen die zuchten onder stijgende energierekeningen en mensen en bedrijven die geen dealtjes met de regering kunnen sluiten om belasting te ontwijken, gebundeld moeten worden. Beckerman: 'Het motto daarbij is: één vinger kun je breken, vijf vingers maken een vuist. Het is tijd om nu die vuist te maken.' De vuist tegen Shell en het systeem.

Eerste overwinning

De campagne zal door het hele land trekken, waarbij op 17 mei bij Shell in Den Haag een actie zal plaatsvinden. Op de website luisterdanook.nl kan iedereen zelf eisen aan Shell stellen; op die site komen tal van filmpjes en nieuwtjes van

de campagne te staan. De naam luisterdanook.nl is een ludieke, maar niettemin bloedserieuze knipoog naar de reactie van Shell op de verschillende acties die tot nu toe gevoerd zijn. In een poging om de actievoerders neer te zetten als woeste schreeuwers nam het bedrijf een paar filmpjes op onder het motto 'Liever in gesprek'. 'De hele samenleving wil met Shell in gesprek. Maar ze luisteren gewoon nooit', aldus Sandra Beckerman. Kortom: in gesprek? Luister dan ook!

Het is de gezamenlijke vuist die gevormd, versterkt en in positie gebracht wordt. In positie tegen een bedrijf dat roofofbouw op de samenleving pleegt en een systeem dat het bedrijf zijn gang laat gaan en steeds maar weer in de watten legt. Is dat te doorbreken? Nou, in zekere zin is de eerste overwinning al binnen. Onlangs werd namelijk bekend dat de Rotterdamse Erasmus Universiteit na een storm van kritiek een zeer omstreden contract met Shell had opgezegd. Sandra Beckerman voerde actie tegen dat contract, omdat Shell op basis daarvan het onderwijsprogramma kon beïnvloeden en zodoende de wetenschappelijke onafhankelijkheid in het geding was. Dat stukje van het systeem is dus al afgebroken. Nu de rest nog.

luisterdanook.nl

tekst Rob Janssen
foto Maurits Gemmink

SP-LIJSTTREKKER ARNOUW HOEKSTRA

‘IK ZIE UIT NAAR DE STRIJD’

Op 23 mei gaat het om de koers en de toekomst van Europa, maar bovenal om de fundamentele vraag: wie is eigenlijk de baas in ons land? De mensen of de ongreepbare Brusselse elite die zich overal mee bemoeit en vooral de belangen van multinationals dient? ‘Wat er met onze sociale zekerheid, pensioenen en publieke diensten gebeurt, willen wij zelf bepalen’, zegt SP-lijsttrekker Arnout Hoekstra. ‘Stop het Brusselse dictaat, begin met de hervorming van de EU.’

WIE IS HIER DE BAAS? Met enige fantasie hoor je een bulderende sergeant de retorische vraag stellen aan z'n manschappen. Of een vader die zijn puberende zoon toespreekt die voor de zoveelste keer te laat is thuisgekomen. Arnout Hoekstra stelt de vraag ook. Maar dan tegen een politieke achtergrond. Wie is in Nederland nu eigenlijk de baas? Brussel of wij?

‘Op veel punten is Brussel al de baas. Maar Brussel dreigt op nog veel meer punten de baas te worden. Het is beide. Aan de ene

kant willen we de macht terugpakken. En aan de andere kant willen we voorkomen dat Brussel nog meer te zeggen krijgt op terreinen waar we prima zelf over kunnen beslissen.’

Hij haalt een zeer actueel voorbeeld aan: de zogenaamde ‘export-WW’. De Europese Commissie wil de regelgeving rondom de sociale zekerheid zo aanpassen, dat buitenlandse werknemers na ontslag hun WW-uitkering langer mee kunnen nemen naar hun land van herkomst. ‘In Polen, Roemenië of Bulgarije is de Nederlandse WW-uitkering

een hoog salaris. Het minimumloon is in die landen misschien maar een kwart van de Nederlandse WW. Het frappante is: alle 26 Nederlandse europarlementariërs zijn tegen het Brusselse plan, de Tweede Kamer is tegen, het kabinet is tegen. Maar ondanks dat er allerlei mogelijkheden zijn om tegen dat voornemen in te gaan, wordt er door andere partijen gezegd: de andere EU-landen willen het, er is niks meer aan te doen, anders zetten we kwaad bloed bij de rest. Terwijl er in mijn ogen toch twee grote bezwaren zijn. Als eerste dat arbeidsmigranten zo wel heel gemakkelijk ontslagen kunnen worden. De praktijk is vaak dat een werknemer na een paar maanden te horen krijgt: ga maar met WW-vakantie. Want als je zes maanden in dienst bent, moet de werkgever pensioenpremie gaan afdragen. Dan word je als werknemer te duur. Dus ze ontslaan diegene, terwijl er vaak helemaal geen goede reden voor is: geen misstanden, geen tekort aan werk,

met die andere bekende Vlaardingse SP'er: Remi Poppe. Samen zagen ze dat met de jaren steeds meer landelijke en ook lokale bevoegdheden naar Brussel overgeheveld werden. Klaarblijkelijk niet omdat het moest, maar omdat het kon. 'Europa' ging zich meer en meer bemoeien met zaken die voorheen op hun bordjes in de gemeenteraad en de Tweede Kamer lagen. Neem ons pensioenstelsel, waarop Brussel al jaren loert. Het idee van solidair met ons allen sparen voor de ouderdomvoorziening vindt de Europese Commissie eigenlijk niet langer kunnen. Individueel verzekeren is het devies: handig voor werkgevers en een goudmijn voor verzekeringsmaatschappijen. Een goudmijn voor de werkgevers creëerde Brussel eveneens door het openen van de binnengrenzen. Daardoor is er een enorme stroom arbeidsmigranten op gang gekomen, die vaak uitgebuit worden. 'Sommige werkgevers zouden heel graag nog meer goedkope arbeidskrachten willen hebben, ja.

er in Nederland ruim een miljoen mensen aan het werk willen, waaronder 200.000 mensen met een arbeidsbeperking. Laten we die mensen nu eerst eens aan het werk helpen. Maar op de manier waarop het nu gaat worden mensen tegen elkaar opgezet, moeten ze tegen elkaar concurreren op arbeidsvoorwaarden. Daar wordt niemand beter van, behalve de werkgevers. En denk ook eens aan de sociale gevolgen, kijk eens naar wat er in tal van woonwijken gebeurt. Huisjesmelkers kopen goedkope koopwoningen op, om ze voor grof geld te verhuren aan arbeidsmigranten. Denk aan 100 euro per week voor een plekje in een stapelbed. Om vervolgens met zeven anderen een beschimmelde badkamer te delen. Dat is uitbuiting van arbeidsmigranten én het onttrekken van woningen aan de toch al schaarse sociale woningvoorraad.'

› Nu je het over wonen hebt...

'...wil ik benadrukken dat ook onze volkshuisvesting zwaar onder invloed van Europa staat. En het openbaar vervoer en de zorg ook. Over al die sectoren zegt Brussel: dat moet Europees aanbesteed worden, dat mag je als gemeente niet meer zelf regelen. De gevolgen kennen we maar al te goed. Goed, nu vinden de ministers die het dan naar voren brengen het zelf ook wel prima. Ik bedoel, we hebben natuurlijk een aantal VVD-kabinetten gehad die het bepaald geen probleem vonden dat het openbaar vervoer, de volkshuisvesting en de zorg aan de markt werden overgelaten. Maar ze worden daar wel heel erg bij gesteund door Brussel, dat zegt: voor alles moet een markt zijn – een Duits pensioenfonds moet ook in Nederland sociale huurwoningen kunnen verhuren, een Frans ov-bedrijf moet hier ook bussen kunnen laten rijden. Komt allemaal uit Brussel. Maar als SP zeggen wij: in hoeverre gaat het daarbij nou om grensoverschrijdende vraagstukken? Ik bedoel maar: de EU is een internationaal samenwerkingsverband om internationale problemen aan te pakken. Maar hoe wij hier in Vlaarding, Kerkrade of Delfzijl onze thuiszorg organiseren, dat zal de mensen in Ierland en Malta toch een zorg wezen?'

› En energie?

'Ook zo'n punt, ja. Nuon en Essent zijn verkocht en dat gebeurt nu ook met Eneco. Allemaal onder het mom van: we moeten een vrije Europese energiemarkt hebben. Terwijl we allemaal zien dat we met een groot klimaatprobleem te maken hebben. We hebben allemaal gigantische ambities om de CO₂-uitstoot te verminderen. We willen het verbruik van aardgas tegengaan.

Eurofielen dreigen vaak dat het licht uitgaat als we niet doen wat zij willen; daar is Arnout, als electromonteur, niet zo bang voor

niks. De rekening is dan uiteindelijk voor alle werknemers die WW-premie betalen. Alle andere mensen die werken betalen daar immers voor. Op deze manier wordt daar misbruik van gemaakt: door mensen weg te sturen zodat de arbeid goedkoop blijft. Een ander bezwaar is: als je de WW ingaat, dan moet je wel gaan solliciteren. Als jij in Nederland woont, kan dat heel gemakkelijk gecontroleerd worden. Maar als iemand in Roemenië woont, hoe ga je dan controleren of iemand daar aan het solliciteren is? Niet te doen. En nu wil Brussel de mogelijkheden voor de export-WW nog gaan verruimen ook!'

Goudmijnen

Arnout Hoekstra (34) was al vroeg 'van de partij'. Op zijn zestiende werd hij SP-lid en al snel was hij actief bij ROOD in Vlaarding. Vijf jaar later trad hij toe tot de gemeenteraad en werkte hij ook bij de SP-Tweede Kamerfractie. Vanaf 2011 was hij wethouder, acht jaar lang. Veel trok hij op

De vraag is: voor wie is dat nodig? Is het nodig voor de economie? Of voor de inwoners hier in Nederland? Ik denk het niet. Natuurlijk zijn er altijd branches waar veel ongeschoold of laaggeschoold werk nodig is. En ook ik zie dat er steeds meer schoenendozen in het landschap worden neergezet. En dan bedoel ik de distributiecentra waar relatief eenvoudig werk verricht wordt. Tegelijkertijd wordt gezegd dat er voor dat werk hier geen personeel voorhanden is. Dan moet je je afvragen: waaróm zijn er dan hier de mensen niet voor? Ik denk dat dat er vooral mee te maken heeft dat de lonen veel te laag zijn. Op het moment dat ze er gewoon een fatsoenlijk loon voor gaan betalen, zullen er veel meer mensen bereid zijn om dat werk te doen. Ik word heel erg kwaad als ik sommige mensen hoor zeggen dat Nederlanders te lui zouden zijn voor dat werk. Als jij mensen gewoon fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en een fatsoenlijk loon geeft, is hier helemaal niemand ergens te lui voor. Bovendien wil ik erop wijzen dat

En wat gebeurt er? We gaan op voorspraak van Brussel onze energiebedrijven verkopen! Dus de positie die je hebt om iets aan het klimaat te doen, namelijk via je eigen gemeenschappelijke energiebedrijven, die ga je verkopen aan de vrije markt die maar één belang heeft: zoveel mogelijk dividend eruit halen. Absúrd! En de burgers merken het dan vervolgens aan de stijgende prijzen. Plus aan het feit dat zij moeten gaan betalen voor de klimaataanpak. Een grote energie-maatschappij kan op dat vlak veel effectiever iets doen dan een individuele burger die een warmtepomp in huis aansluit. Dus de prijs voor het individu wordt hoger en de grote bedrijven komen ermee weg, want die hoeven geen verantwoordelijkheid te nemen.'

› **Wat zet jij daartegenover?**

'Wij zeggen dat we in Nederland zélf moeten kunnen beslissen wat wij voor keuzes maken – en dat geldt ook voor de 27 andere EU-lidstaten. De nationale parlementen moeten het hoogste orgaan zijn. Zij bepalen of we overheidsbedrijven moeten verkopen of dat we het belangrijk vinden om bepaalde functies zelf in handen te houden.'

› **En als die nationale parlementen dan toch de kant van Brussel kiezen?**

'Dan is dat uiteindelijk democratie. Net zo goed als dat wij het voor andere landen ook niet af kunnen dwingen. Op het moment dat mensen tijdens Kamerverkiezingen heel rechts en liberaal stemmen, dan is dat zo. Maar dan zijn het de inwoners van Nederland die daar dan ook verantwoordelijk voor zijn. Maar op het moment dat het van Brussel komt – met al die Europese richtlijnen die gaan vertellen hoe wij het moeten organiseren – dan is dat totaal niet democratisch.'

› **Maar willen we het democratisch, dan is het toch aan de SP om de EU de goede richting op te krijgen?**

'De volgende uitdaging is inderdaad om ervoor te zorgen dat we daarin ook de grootste zijn.

Kijk, het gaat om twee centrale vragen. De eerste: wat wil je inhoudelijk als politieke partij? En de tweede: hoe vind je dat het georganiseerd is in de EU? Zie je Europa als een superstaat – of zelfs een Verenigde Staten van Europa waarin de positie van de nationale landen wegvalt? Of zeg je: nee, de EU is een samenwerkingsverband en het is goed om internationaal samen te werken op grensoverschrijdende problemen, maar uiteindelijk blijven we baas in ons eigen land. De tweede vraag staat los van je verkie-

zingsprogramma. Het zou immers opportunistisch zijn als je zou zeggen: we willen niet dat Europa alles aan de markt overlaat, maar de dingen die ons wel goed uitkomen daarvan vinden we wel dat Brussel dat moet regelen.'

› **Waarom niet gewoon uit de EU stappen? Dan kunnen wij in Nederland toch fijn alles zelf regelen?**

'Nou, als het in de EU zo doorgaat zou je daar wel naar neigen, ja. Maar het is wel belangrijk om samen te werken. Europa is een continent en omvat veel landen met grote verschillen qua taal, cultuur, economie enzovoorts. Er zijn gewoon zaken die je internationaal moet aanpakken en waarop je moet samenwerken. Alleen slaat de huidige EU veel te veel door, bemoeit zich met dingen die helemaal niet internationaal zijn. Dus als SP willen we de huidige EU hervormen. Als je eruit stapt, sta je buitenspel.'

› **Geef eens een voorbeeld van goede en nuttige samenwerking?**

'We zijn maar een klein land, je zit zo aan een landsgrens en er zijn een boel zaken waarvan het goed is als ze geregeld zijn. Voedselveiligheid bijvoorbeeld. Het is heel goed dat als je een product uit Frankrijk koopt, er ongeveer hetzelfde op het etiket staat als wanneer je een product uit Nederland koopt. En dat dat product niet eerst helemaal gecontroleerd hoeft te worden

LAAT BRUSSEL NIET DE BAAS ZIJN

De Europese Unie is volledig ontspoord. Ooit was de EU een nuchter samenwerkingsverband van landen, maar nu worden multinationals in de watten gelegd en werknemers tegen elkaar opgezet. De Europese elite wil zich bemoeien met onze pensioenen, ons openbaar vervoer en ons werk. Die elite droomt over een Europese superstaat met één regering en één leger. Het is de hoogste tijd om in te grijpen. Voor een sociale en rechtvaardige samenleving.

WAT WIL DE SP?

We willen wel samenwerken, maar geen Brusselse bemoeienis met onze pensioenen, ons openbaar vervoer en ons leger. We stoppen de bevoordeling van multinationals en de uitbuiting van mensen. We beperken arbeidsmigratie als middel om de lonen laag te houden. De extreme salarissen van Europese politici verlagen we fors. We schaffen het peperdure verhuiscircus en de overbodige Europese Commissie af.

voordat het de grens over gaat, maar dat je gelijke standaarden hebt over wat je bijvoorbeeld qua giftige stoffen, vetten en suiker verantwoord vindt. Heel praktisch. Of betere samenwerking op het gebied van het vervolgen van criminelen. Die laten zich immers niet door de landsgrenzen tegenhouden.'

› **Maar heb je daar de EU voor nodig?**

'In ieder geval niet de EU in deze vorm. Je kan het ook regelen aan de hand van verdragen en samenwerkingsverbanden. Daar hoeft je niet zo'n gigantisch instituut voor te hebben...'

› **Dat ook nog een Europees leger nastreeft...**

'Ja, ook weer zo'n plan. Een heel slecht plan ook. Want het moet aan de Tweede Kamer, onze nationale overheid zijn om te bepalen aan welke oorlogen we überhaupt meedoen en waar we onze militairen naartoe sturen om hun leven te riskeren. Veiligheid, zeg je? Nou, het klopt dat er in Europa sinds 1945 geen grootmachten meer oorlog tegen elkaar gevoerd hebben. Maar dat is al die tijd zonder Europees leger gelukt. Kijk, er is al een militair samenwerkingsverband: de NAVO. Dat is wat anders dan dat alle strijdkrachten onder één bevoegd gezag komen te vallen. Een van de fundamenten van de Europese gedachte was dat er voorgoed vrede tussen Frankrijk en Duitsland zou zijn. Zeker in de beginjaren (met vanaf 1951 de

Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, –red.) was de Europese bond gewoon een nuchter samenwerkingsverband en niet zo'n EU zoals die nu is. Dat bewijst dat je zo'n EU die zich overal mee bemoeit helemaal niet nodig hebt om de veiligheid te garanderen. Dat Europees leger is bedacht om de positie tegenover Rusland en China te versterken. De vraag is of je ze er niet juist mee provoceert.'

foto Wiebe Kiestra

'Werknemers tegen elkaar opzetten, daar wordt niemand beter van behalve de werkgever.'

Atypische lijsttrekker

Arnout Hoekstra spreekt kalm maar gedecideerd. Maar naarmate er woorden vallen als 'uitbuiting' of 'absurd' wordt zijn rollende 'r' harder en lijkt het alsof het werkwoord 'heeft' verandert in 'heb' – de dictie wordt dan feller en intenser. Relatieveert hij, dan gaat dat gepaard met een lichte grijns. Hij is een beetje een atypische Eurolijsttrekker. Tenminste, als we afgaan op de opleidingen die hij volgde: vmbo elektrotechniek, mbo systeembeheer/ict en nog een tijdje de hbo-lerarenopleiding Engels. 'De andere lijsttrekkers zijn veelal academische bollebozen', grijnst hij. Het werk als systeembeheerder beviel hem toch niet zo goed. Daar kwam hij achter toen hij een ict-klus had op een school. 'Ik zat de hele dag achter een computer en zag al die jonge mensen. Ik dacht: ik werk toch liever met

mensen in plaats van met machines. Toen ben ik die lerarenopleiding gaan volgen. Maar daar heb ik vervolgens een beetje een zootje van gemaakt, omdat de activiteiten bij de SP steeds meer tijd in beslag gingen nemen.' Eurofielen dreigen vaak dat het licht uitgaat als we niet doen wat zij willen. Daar is Arnout, als electromonteur, niet zo bang voor.

In topvorm kan hij 30 kilometer non-stop hardlopen. Door tijdgebrek traint hij momenteel naar eigen zeggen te weinig en houdt hij het bij 'maar' 10 kilometer, waar hij ongeveer een uur over doet. Sinds drie jaar is hij getrouwd met Orasa, zij hebben twee kinderen. Hij ontmoette haar in Vlaardingen, maar Orasa is van Thaise afkomst en dus heeft hij schoonfamilie in Thailand. Twee keer was hij daar: 'Een heel mooi land met lekker eten en fijne mensen.'

Verhuiscircus

Tijdens een korte wandeling door het centrum van Amersfoort zegt hij: 'Eigenlijk zie je overal Europa om je heen. Gebouwen, wegen, huishoudelijke apparaten in etalages, auto's: alles moet tegenwoordig geïnclassificeerd worden via EU-standaarden. Op zich is dat niet slecht. Maar neem nou auto's. Als

het gaat om 'Dieselgate' dan zie je dat er ook corruptie is. Gewoon onder het oog van de Europese Commissie heeft de auto-industrie gesjoemeld met de uitstoot van auto's. Dan denk ik: hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat het zo lang heeft geduurd voordat ze daar achter kwamen?'

› Wat moet er volgens jou dan gebeuren?

'Kijk, uiteindelijk hoort de overheid de baas te zijn en niet de auto-industrie. Het is maar net welke macht je de autofabrikanten toebedeelt. Ze hebben nu heel veel macht, omdat ze heel veel lobbyisten hebben in Brussel. Ik bedoel, in totaliteit lopen daar meer lobbyisten rond dan ambtenaren. En bij elk wetgevingsproces zitten ze van het begin tot het einde aan tafel en beïnvloeden daarmee de wetten en de besluitvorming. Daarmee bevorderen ze hun eigen positie en dat is niet altijd in het belang van de inwoners. Dennis de Jong heeft op dat vlak heel belangrijk werk gedaan, door dat lobbycircus in ieder geval transparanter te maken, opdat duidelijk is waar en wanneer die lobbyisten aan tafel zitten. En wat ze dan inbrengen. Maar om het helemaal inzichtelijk te maken, zijn we er nog lang niet.'

Zijn leven zal drastisch veranderen, geboren, getogen en honkvast in Vlaardingen als hij is. 'Als ik denk aan ver en lang van huis zijn, in die Brusselse bubbel tussen al die rolkoffers en stropdassen, dan vind ik dat beeld zo aantrekkelijk nog niet. En dan vijf jaar lang in een parlement zitten met 751 zetels, dat elke maand verhuist van Brussel naar Straatsburg en weer terug – een verhuiscircus dat nota bene 100 miljoen per jaar kost – daar word ik niet echt warm van, nee. Maar waar ik wél warm van word, is dat we de strijd die we lokaal en landelijk voeren ook in Brussel voortzetten. Namelijk de strijd voor de belangen van de mensen in plaats van de belangen van de multinationals en de aandeelhouders, die nu in de EU vooral behartigd worden. En als je dat ergens aan kunt pakken, dan is het wel in Brussel zelf. Dat is wat mij enorm trekt om ernaar toe te gaan. Maar ik kijk er net zo goed naar uit om vooral ook buiten Brussel te zijn. Om onder de mensen te polsen wat er in Brussel moet gebeuren én om uit te leggen wat daar allemaal gaande is. Dus ik zal zeker ook veel in Nederland zijn, onder de mensen. Daar verheug ik me minstens evenveel op.' •

tekst Rob Janssen • foto Maurits Gemmink

> KLAAR VOOR BRUSSEL: DE NUMMERS 2 TOT EN MET 5

2. JANNIE VISSCHER (1961, EINDHOVEN)

'Op veel plekken in de wereld worden mensen uitgebuit door bedrijven die in Europa hun producten verkopen. Laag loon en slechte arbeidsomstandigheden zijn het gevolg van grenzeloze winstmaximalisatie. Via handelsverdragen moeten wij deze praktijken aan banden leggen. Mensen boven bedrijven!'

4. REMINE ALBERTS (1954, AMSTERDAM)

'Via arbeidsmigratie worden Oost-Europese landen van hun jonge mensen beroofd. Deze harde werkers worden hier vervolgens uitgebuit. De Europese Unie maakt uitbuiting mogelijk en houdt de lonen laag. Arbeidsmigratie moet gereguleerd worden om mensen te beschermen, hier én in de rest van Europa.'

3. GEERT RITSEMA (1960, AMSTERDAM)

'Klimaat en milieu zijn grensoverschrijdend. Om de opwarming van de aarde tegen te gaan moeten wij CO₂-uitstoot wereldwijd beperken. Via Europese samenwerking kunnen wij de sluwe grootvervuilers aanpakken. Zo voorkomen wij dat de rekening van de energietransitie bij gewone mensen terecht komt.'

5. FENNA FEENSTRA (1970, SNEEK)

'Multinationals en hun politieke loopjongens dromen van een Europese superstaat: één munt, één markt, één regering en nu ook één Europees leger. De Europese Unie is ooit opgericht voor vrede binnen Europa. Maar door miljarden te stoppen in bewapening zet ze juist die vrede en veiligheid op het spel.'

> STRIJD TEGEN MACHTSGREEP BEDRIJVEN IN BRUSSEL

Op 30 april, terwijl deze Tribune gedrukt wordt, doet het Europees Hof een belangrijke uitspraak. De vraag is of ISDS, de speciale multinational-vriendelijke rechtbanken, passen bij het Europees recht. De SP zegt nee tegen deze en andere manieren waarop bedrijven de macht grijpen in Brussel.

SP-Europarlementslid Anne-Marie Mineur heeft vijf jaar gestreden tegen vrijhandelsverdragen zoals TTIP en CETA: 'Niet omdat we tegen handel zijn. Maar wel omdat met die verdragen de grote bedrijven het nog meer voor het zeggen krijgen. Ten koste van onze democratie.' Op allerlei manieren trok zij de afgelopen jaren aan de bel, op straat, in de pers, in het parlement; samen met vele organisaties als SOMO, Greenpeace, de vakbonden en TNI. Mineur: 'Bedrijven willen

minder regels en voorschriften, en dus minder democratische invloed. Maar die regels gaan bijvoorbeeld gezondheidsrisico's, kinderarbeid en dierenleed tegen.'

Nachtmerrie

De langverwachte uitspraak van het Europees Hof kan een einde maken aan ISDS, het systeem waarbij bedrijven in speciale rechtbanken landen kunnen aanklagen als die democratische besluiten nemen die een bedrijf mogelijk geld kunnen kosten. Dat zou een enorme overwinning zijn voor de strijd van Mineur: 'Maar ook dan is de politieke strijd nog lang niet afgelopen.' Behalve ISDS zit in handelsverdragen ook *regulatory cooperation* – een mooie term voor de nachtmerrie dat bedrijven, vóórdat politici erover kunnen spreken, in achter-

kamertjes met ambtenaren de wetten kunnen beïnvloeden. Officieel! Mineur: 'Als de lobbyisten van het bedrijfsleven al aan tafel zitten voor de eerste letter van een nieuwe wet op papier staat, dan kun je op je vingers natellen voor wie die wet gunstig uitpakt.'

'Niet alleen maximale winst'

Mineur: 'De inzet van de SP is duidelijk. Veel multinationals gedragen zich op de wereldmarkt als Manchester United uit tegen de F'jes van FC Knollendam: ze vegen ze compleet van het veld. Handel dient meer doelen dan maximale winst voor de aandeelhouders. Handel moet de lokale economie versterken en fatsoenlijk werk opleveren. Het is ook nog eens veel beter voor het milieu om je spullen zo min mogelijk over de wereld te slepen. Eerlijke handel voor iedereen, daar gaat het om.'

LILIAN MARIJNISSEN:

‘STOP UITBUITINGSMIGRATIE’

‘Uitbuitingsmigratie’, zo noemt SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen het. De grote, ongereguleerde Europese arbeidsmarkt waar niemand beter van wordt behalve de bedrijfswinsten. Een belangrijk thema voor de Nederlandse én de Europese politiek.

› **Is de SP tegen arbeidsmigratie?**

‘Nee. We zijn wel tegen totaal ongereguleerde arbeidsmigratie. Dat je dus geen enkele voorwaarde stelt aan arbeidsmigratie. Geen voorwaarden voor welke sector, voor hoeveel, of voor de arbeidsomstandigheden waarin mensen terechtkomen.’

› **Wat is er mis met een zo vrij mogelijke arbeidsmarkt?**

‘We zien dat die leidt tot een race naar beneden in arbeidsvoorwaarden in Nederland én in de rest van Europa. Op dit moment zijn er veel vacatures in Nederland, waardoor wij veel mensen nodig hebben om die vacatures

in te vullen. Bijvoorbeeld werknemers uit Polen. Maar daardoor blijven in Polen ook weer vacatures openstaan, waarvoor dan weer mensen uit Oekraïne moeten komen. Al die mensen werken dan ver weg van huis en haard en familie, terwijl velen liever een fatsoenlijke boterham in de buurt van

hun familie verdienen. Dat is een heel fijne situatie voor de bedrijven, voor het kapitaal, omdat je zo het arbeidsaanbod steeds verder vergroot. En iedereen snapt dat als het aantal beschikbare arbeiders groter wordt, de prijs van arbeid lager wordt.'

› **Maar je hoort dan: Nederlanders willen dat werk niet doen.**

'Dat klopt niet. Je moet ook kijken naar de omstandigheden van het werk. Het is vaak fysiek zwaar werk en laagbetaald. De contracten die mensen uit Oost-Europa krijgen aangeboden, zijn allemaal onzekere contracten die per week opzegbaar zijn. Je hebt dus nul zekerheid. Mensen moeten in Nederland hun gezin kunnen onderhouden, van een fatsoenlijk salaris. Het is logisch dat mensen niet kunnen rondkomen van zo'n onzeker laagbetaald baantje als ze in Nederland wonen, in Nederland sociale premies betalen en kinderen hebben die in Nederland naar school gaan.'

› **De werkgevers bieden te weinig dus.**

'Het maakt nogal uit of je het werk drie maanden komt doen of jaar in jaar uit moet volhouden. In dat laatste geval moet je als werkgever het werk ook aantrekkelijker maken en fysiek wat minder zwaar. Dan is het te behappen. En waarom niet wat meer betalen? Het is niet zo dat de bedrijven geen winst maken.'

› **Maar ze maken wel méér winst als ze weinig betalen.**

'Dat is ook het kortetermijn-rendementsdenken waar we mee te maken hebben. Want bedenkt nu: nu zijn al die vacatures er, nu hebben we die mensen nodig. Maar niemand denkt na over hoe dat over een paar jaar is, als het misschien wat minder florissant gaat met de economie en die vacatures er allemaal niet meer zijn. Verwachten we dan van die mensen dat ze allemaal zomaar weer vertrekken? Een substantieel deel van die mensen uit Oost-Europa geeft nu al aan hier te blijven als het even kan. Dat is ook logisch. Als je hier werkt, hier een gezin sticht, dan bouw je wat op. Het leven gaat door. Maar we doen helemaal niks aan het integreren van die mensen. Ze hoeven de taal niet te leren, dat vinden de neoliberale EU en het kabinet ook niet wenselijk want ze gaan zogenaamd toch allemaal weer terug. Uit onderzoek en uit de praktijk blijkt echter dat een substantieel deel van de

werknemers uit Oost-Europa niet teruggaat maar permanent in Nederland blijft wonen.'

› **Hun huisvesting is wel tijdelijk.**

'In mijn eigen Oss is een Polencamping, ik ben daar recent nog geweest. Een paar honderd Oost-Europeanen, voornamelijk Polen, wonen daar met zes of acht personen bij elkaar in stacaravans. Er is een klein winkeltje, het is ver weg van het centrum van Oss en ligt totaal afgezonderd. 's Ochtends vroeg gaan ze met een bus naar distributiecentra in de regio Den Bosch en 's avonds komen ze weer terug. Ze doen hier het zware werk, maar doen niet mee met de samenleving. Is dit nou de samenleving die we wensen; dat er een aparte camping is met werkvolk zodat de bedrijfswinsten wat harder groeien?'

› **D66 wil er juist nog meer.**

'Ja, die willen actief mensen uit Oost-Europa ophalen en huisvesten op het bedrijventerrein. Zo maak je mensen enorm afhankelijk. Als je huisbaas ook je baas is, heb je totaal geen onderhandelingspositie. Als je je mond opentrekt, ben je het dak boven je hoofd kwijt. Onmenselijk. Zo ging het vroeger met de horigen, die afhankelijk waren van de landeigenaar. Dat is waar D66 naartoe wil. Goed voor de economie, zegt Rob Jetten. Maar alleen maar omdat het vacatures opvult én de lonen laag houdt. Maar er is wel meer dan 'de economie'. Er is ook nog zo iets als de samenleving, rechtvaardigheid, de toekomst.'

› **Waarom houdt dit de lonen laag?**

'Het gaat om onderhandelingsmacht. Hier in Den Haag vraagt iedereen zich af: waarom gaan die lonen nou niet omhoog? Van de Nederlandsche Bank tot het IMF tot zelfs Mark Rutte, iedereen zegt dat de lonen omhoog moeten; maar het lukt maar niet. Waarom lukt dat niet? Omdat de onderhandelingsmacht van werknemers structureel wordt verzwakt. Dat heeft te maken met zwakkere vakbonden, de opkomst van zzp'ers en flexcontracten – maar arbeidsmigratie is daar ook een pijler van. Alleen al omdat dat bijna allemaal onzekere contracten zijn, vaak via uitzendbureaus, maar ook omdat mensen in afhankelijke constructies zitten. En omdat de welvaartsstandaard in hun land van herkomst lager is, is een voor ons laag loon voor hen al gauw interessant. Er zijn ook nog allerlei constructies om de arbeidskosten laag te houden. Bijvoorbeeld

wel hier loon betalen, maar niet de sociale premies, de pensioenopbouw en zo. Dat betalen werkgevers dan conform de landen waar die premies lager zijn. Zo breek je de onderhandelingsmacht van werknemers.'

› **Vind je de toon in dit debat belangrijk?**

'Ja, die is altijd heel belangrijk. Rechts wil mensen tegen elkaar opzetten. We moeten ons als socialisten niet laten gijzelen door die insteek, maar vertrouwen op onze eigen analyse. Juist een socialist komt samen met werknemers op voor betere rechten. Iedereen ziet dat dit soort uitbuitingsmigratie arbeiders niet vooruit helpt. Hier niet en daar niet. De VVD bijvoorbeeld wil graag een imago dat ze strikt zijn in migratiebeleid. Behalve als het ten faveure van het grootkapitaal is, dan vinden ze het prima.'

› **Wat stelt de SP voor?**

'Werkvergunningen. De verantwoordelijk-

heid daarvoor kun je het beste bij de werkgever leggen. Die moet dan maar aantonen dat het echt nodig is die vacature zo in te vullen en ook dat hij normaal betaalt en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden biedt. Tot een paar jaar geleden was dat heel gewoon, zulke vergunningen. En voor de korte termijn willen wij de uitbuitingsconstructie verbieden waarbij je baas ook je huisbaas kan zijn. Bovendien we willen gelijk loon voor gelijk werk, ook als je sociale premies meetelt.'

› **Is dat Nederlands of Europees beleid?**

'Beide. Je ziet vaak dat er bij SP-voorstellen geroepen wordt: dat mag niet van Europa! Dat is soms een smoes, omdat ze gewoon niet willen. Maar bij arbeidsmigratie is het wel degelijk zo dat de EU het liefst ongereguleerde arbeidsmigratie heeft, met een race naar beneden op arbeidsvoorwaarden. Het belang van de bedrijven wordt prima ge-

diend als ze in Brussel overal aan tafel zitten. Dus dit is zeker ook Europees beleid. Laat ik het zo zeggen: de SP wil dat er in Europa ruimte komt om in Nederland fatsoenlijk beleid te voeren tegen uitbuitingsmigratie.'

› **Waarom noem je het eigenlijk uitbuitingsmigratie?**

'Zoals het nu gaat is arbeidsmigratie een verdienmodel voor de bedrijven, ten koste van de mensen. De voordelen zijn voor de werkgevers, de nadelen voor de mensen hier én daar. De samenlevingen moeten de klappen maar opvangen. Ik sprak een fotograaf die net terug was uit Oekraïne, waar hij foto's had gemaakt in zogenoemde Skype-dorpen. Daar wonen grootouders met hun kleinkinderen; de ouders zijn elders in Europa aan het werk. Waarom het Skype-dorpen heet? De kinderen kennen hun ouders alleen van Skype.' ●

tekst Robin Bruinsma en Diederik Olders

UNDERCOVER IN DE UITBUITINGSMIGRATIE

Gerrie Elfrink dook in de schimmige wereld van uitzendbureaus voor arbeidsmigranten uit Oost-Europa. 'Alleen bedrijven zijn gebaat bij dit verwerpelijke systeem.'

Voormalig wethouder voor de SP in Arnhem Gerrie Elfrink, sinds kort medewerker van de SP-Tweede Kamerfractie, solliciteerde bij uitzendorganisaties die zich richten op goedkope arbeidskrachten uit Oost-Europa, en dan in het bijzonder op Polen. Ze bieden banen aan in combinatie met huisvesting. Elfrink: 'Ik was Nederlander en kon het bij voorbaat schudden. Sommige zeiden onomwonden dat ze alleen met Polen werken. Als ik telefonisch contact opnam, kreeg ik een keuzemenu in het Pools of er kwam iemand aan de lijn die amper Nederlands sprak.' Uiteindelijk werd Elfrink uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek bij een productiebedrijf: 'Ik had keurig mijn cv ingeleverd. Niet compleet natuurlijk, want dat ik wethouder in Arnhem ben geweest heb ik maar verzwegen.'

Zo belandde Gerrie Elfrink in wat hij omschrijft als een parallelle samenleving. 'Ik moest in een zeer eenvoudig rijtjeshuis een kamer delen met een Pool. De twee andere kamers werden bezet door stelletjes. Ik schat dat deze woning op de markt 500 euro huur per maand zou opbrengen, maar wij moesten 400 euro per persoon betalen. Tel uit je winst. Ik sliep boven in een stapelbed op het slechtste matras uit mijn leven. Ik deed geen oog dicht en verknalde zowat mijn rug.' De huisregels waren extreem, met als dieptepunt het verbod op het gebruik van de thermostaat. Op elke

overtreding stond een boete van vijftig euro. 'Intussen reed de baas, een jonge gast, vrolijk rond in de nieuwste Tesla.'

Elfrink sprak in het Engels met zijn tijdelijke huisgenoten en hoorde dat ze hun vaderland erg misten: 'Ze verdienen in Nederland nu eenmaal minder slecht dan in hun land van herkomst. In Polen is het werk dat ze daar zouden kunnen doen, overgenomen door Oekraïners. Ze snappen er niets van dat Oekraïners die in Polen werken ook nog kunnen sparen. De Oekraïners worden op hun beurt in hun land 'vervangen' door arbeidskrachten uit landen als Nepal en de Filipijnen. Zo kan dus wereldwijd dat uitbuitingsstelsel ontstaan en wrijven de werkgevers zich in de handen.' Elfrinks huisgenoten werkten in de tuinbouw: 'Die mensen kwamen helemaal kapot thuis en deden niets anders dan eten en slapen. En dan te bedenken dat er een paar honderdduizend Oost-Europeanen in ons land zo'n leven leiden. Uitbuitingsmigratie is een wijdvertakte problematiek waar alleen de bedrijven en uitzendbureaus wel bij varen. Alle andere betrokkenen worden tegen wil en dank uitgebuit. Ik snap niet hoe ze het volhouden. Ik heb het twee dagen gedaan. Zo'n bestaan vreet energie en ik had dan nog het vooruitzicht dat ik na een paar dagen weer naar mijn eigen bedje mocht.'

Bekijk een filmpje van Elfrinks undercover-actie op sp.nl/undercover

Als de bus met hun klasgenootjes vertrekt naar de Efteling blijven zij achter op school. Op die voor anderen feestelijke dag zitten zij gewoon in de klas – omdat hun ouders de ouderbijdrage niet kunnen betalen.

STOP UITSLUITING VANWEGE OUDERBIJDRAGE

‘HET IS BETALEN OF AFHAKEN’

PETER KWINT, onderwijswoordvoerder voor de SP in de Tweede Kamer, heeft er de buik van vol. Hij diende samen met GroenLinks een initiatiefwet in. Onderwijsminister Arie Slob noemt weliswaar de uitsluiting van kinderen onwenselijk, maar legt de bal neer bij de scholen, die ‘onderlinge afspraken moeten maken’. Dat is Kwint veel te vrijblijvend: ‘Alle activiteiten op en rond een school moeten voor iedereen bereikbaar zijn. Niet alleen voor de leerlingen met ouders die de bijdrage kunnen betalen. De aanduiding “vrijwillig” klopt voor geen meter: veel scholen voeren de druk op ouders op, tot aanmaningen aan toe.’

‘De Luizenmoeder is er niks bij’

Uit schaamte praten ouders er niet graag openlijk over, bang als ze zijn dat er op het schoolplein wordt gekletst en hun kinderen worden nagewezen. Alleenstaande moeder Sylvia van der Weg uit Sneek heeft drie kinderen, van zes, negen en elf. Zij is inmiddels uit de schulden én de bijstand, maar moest de afgelopen jaren haar bewindvoerder bidden en smeken om een paar tientjes extra op haar weekgeld van vijftig euro, voor de

vrijwillige ouderbijdrage. ‘Met de schoolleiding viel niet te praten, ik moest en zou over de brug komen. Dan kreeg mijn oudste weer een briefje mee dat ik de ouderbijdrage nog niet had betaald. Heel achterbaks allemaal, de Luizenmoeder is er niks bij.’

‘Hoezo vrijwillig?’

Yvonne Muijsjes uit Gouda kan de vrijwillige ouderbijdrage voor haar twee kinderen in het voortgezet onderwijs in principe wel betalen maar slaagt er niet altijd in de termijn te halen, door omstandigheden: een derde kind heeft een pgb. Het resulteerde in een waarschuwing van een door de school ingeschakeld incassobureau. ‘Dat is toch te gek om los te lopen! Dat de school van mijn kinderen een deurwaarder op mijn dak stuurt tart elke beschrijving. Hoezo vrijwillig? Scholen gaan wel erg vrijblijvend met dat begrip om: je hebt geen keuze. Het is betalen of afhaken.’

Het is Muijsjes, die werkzaam is in de GGZ, niet eens zozeer om haar eigen situatie te doen. ‘Ik werk ook in de schuldsanering. Wat ik daar te horen krijg van ouders die elke dag moeten sappelen, maakt mij

verdrietig. Er is wel een fonds in Gouda om mensen uit de brand te helpen, maar dat gaat niet zomaar. Je moet alles laten zien, tot en met de loonstrookjes aan toe, en als ouders er met kunst en vliegwerk in slagen binnen hun budget en dus uit de schulden te blijven, kunnen ze een absoluut noodzakelijke compensatie voor de ouderbijdrage wel vergeten.’

De oplossing is voor Yvonne Muijsjes heel simpel: schaf de vrijwillige ouderbijdrage af en laat alle activiteiten vallen onder de financiële vergoeding die elke school van de overheid ontvangt. ‘En is een trip naar een buitenlandse stad te duur en past die niet in de begroting, houd dan een gezellige barbecue op het schoolplein.’

De initiatiefwet zorgt ervoor dat deelname aan activiteiten die door de school worden georganiseerd, niet mag afhangen van een financiële bijdrage. De wet wordt komende maanden behandeld in de Tweede Kamer.

tekst Robin Bruinsma

foto Charamelody / Flickr CC BY 2.0

EUROPESE SUPERSTAAT? NEXIT? HET IS NIET ALLES OF NIETS!

De EU helemaal de rug toe keren of juist nóg meer macht aan Brussel geven? Door de Brexit-soap zal deze vraag boven de Europese verkiezingen hangen. Eurofielen en nationalisten willen ons wijsmaken dat er maar twee opties zijn. En maken zo de samenwerking in Europa kapot.

De SP wil de mogelijkheden van landen verbeteren om te kiezen voor samenwerking in vrijheid.

Vrij reizen alleen voor mannen en wel stemmen maar niet in de EU; de Europese Unie is niet één samenhangend geheel, maar een verzameling van verdragen waar landen binnen en buiten Europa al dan niet aan meedoen. Hieronder een korte reis langs een paar opmerkelijke voorbeelden.

IJSLAND

Relatie met de EU is vergelijkbaar met die van Noorwegen. IJsland vroeg in 2009 EU-lidmaatschap aan, om zes jaar later de toetredingsonderhandelingen weer stil te leggen.

ZWITSERLAND

Hoort niet bij de EU en ook niet bij de Europese interne markt. Wel onderdeel van de Schengenzone en de Europese Vrijhandelsassociatie, die is opgericht om de vrije handel in industriële goederen tussen de deelnemende landen (Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland) te bevorderen.

GROOT-BRITANNIË

In 1973 traden de Britten, Ieren en Denen toe tot de Europese Economische Gemeenschap, de voorloper van de EU. Net als de Denen ijverden de Britten voor meer soevereiniteit dan andere EU-lidstaten. Zo dragen ze in verhouding minder bij aan de EU-begroting, en betalen zij nog steeds met hun vertrouwde pond. Ook gaan de regels van de Schengenzone, waar vrij verkeer van personen geldt, slechts gedeeltelijk op voor voor de Britten.

Voormalig premier David Cameron won in 2015 de verkiezingen met de belofte een referendum te houden over het Britse EU-lidmaatschap. Zelf behoorde de conservatieve leider tot het 'remain'-kamp, dat in de EU wilde blijven. Om het referendum

te 'winnen' probeerde Cameron in Brussel extra voordeeltjes los te peuteren bij andere Europese regeringsleiders. Zo wilde hij af van het idee dat EU-lidstaten economisch en politiek steeds verder naar elkaar toe moeten groeien. Ook wilde Cameron aan de noodrem kunnen trekken als de arbeidsmigratie naar zijn land bleef toenemen. Op 19 februari 2016 bereikte hij een akkoord op deze thema's. De Fransen en de Belgen bedongen echter dat deze hele deal zou komen te vervallen als het 'leave'-kamp het brexitreferendum zou winnen. Op 24 juni 2016 gebeurde dit: met een meerderheid van 52 procent stemden de Britten voor een vertrek uit de Europese Unie.

NOORWEGEN

Is geen lid van de EU, maar heeft wel toegang tot de interne markt, ook wel de Europese Economische Ruimte (EER) genoemd. Hiermee zijn de Noren gebonden aan het vrije verkeer van personen, goederen en diensten en kapitaal. Ze mogen er echter niet over meebeslissen. Noorwegen behoort tot de Schengenzone – de landen waar vrij verkeer van personen geregeld is.

DENEMARKEN

Hoort al sinds 1973 bij de EU, maar was altijd al een vreemde eend in de bijt. De Denen wisten in EU-verdragen tal van uitzonderingen te bedingen na referenda. Ze betalen nog steeds met de Deense kroon, zitten ze niet in de Schengenzone en doen ze niet mee aan defensie- en politieverwerking en aan Europees migratiebeleid.

GRIEKENLAND

Op het schiereiland Oros Athos, in het noordoosten van Griekenland, ligt de Autonome Monastieke Staat van de Heilige Berg. Juridisch gezien een deel van de EU, maar niet alle Europese regels gelden er. Een eeuwenoude monnikentraditie belemmert namelijk het vrije verkeer van personen. Vrouwen zijn niet welkom in het kloosterstaatje. Zij zouden het pad naar de verlichting belemmeren.

IERLAND

De grens tussen Noord-Ierland (onderdeel van het Verenigd Koninkrijk) en de Ierse Republiek is een heet hangijzer in de Brexit-onderhandelingen. Door de ondertekening van het Goedevrijdagakkoord in 1998 vormt deze grens vandaag de dag nauwelijks een echte barrière voor de Ieren. Met het dreigende scenario van een 'harde Brexit', waarbij de Britten ook de interne markt verlaten, vreesden de Ieren de herinvoering van strenge grenscontroles. Een ingrijpende verandering die pijnlijke herinneringen oproept aan 'The Troubles', het gewelddadige conflict dat het eiland tientallen jaren in haar greep hield. Het kabinet-May en de EU stelden daarom voor dat de Britten binnen de douane-unie blijven zolang er geen oplossing is voor het Ierse grensprobleem. Deze zogeheten 'Ierse backstop' is een nachtmerrie voor de hardcore Brexitvoorstanders in het Britse parlement, die staan te popelen om uit de douane-unie te stappen.

POLEN

In 2000 is het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie aangenomen door het Europees Parlement: een document dat de grondrechten van EU-burgers opsomt. Wie in EU-lidstaat Polen voor de rechter verschijnt, kan zich echter niet zomaar beroepen op het Handvest. Polen regelde deze uitzondering om te voorkomen dat homoseksuele koppels dezelfde rechten krijgen als heterostellen. Ook de Britten bedongen een 'opt-out' voor het Handvest, uit angst dat Europa zich zou bemoeien met hun arbeidsmarkt en werknemers meer rechten zouden krijgen.

tekst Lesley Arp

VRIJHEID

EU-lidmaatschap hoeft geen knellend confectiepak te zijn. Verschillende landen hebben al een regeling 'op maat' afgedwongen. Niet altijd uit sociale motieven, zoals het Poolse voorbeeld uitwijst. Maar uiteindelijk moeten lidstaten wat de SP betreft zelf kunnen bepalen welke bevoegdheden ze aan Brussel overdragen. Want hoezo moet de EU de baas spelen over onze begroting, onze pensioenen of onze publieke sector? De SP trapt niet in de valse tegenstelling van 'óf er helemaal uit, óf er helemaal in'. Een EU mét vrijheid voor de landen moet gestimuleerd worden, voor betere samenwerking zonder dictaten uit Brussel.

- Wist u dat de wetten van de EU verder reiken dan ons continent? Zo zijn er negen zogeheten 'ultraperifere gebieden' (UPG's) die onderdeel zijn van de Unie. Bijvoorbeeld de **Canarische eilanden**, een autonome regio van Spanje. Wegens de grote afstand tot Europa zijn hier uitzonderingen mogelijk op Europese wetgeving.
- De **Nederlandse Antillen** – Aruba, Curaçao, Bonaire en Sint-Maarten, Sint-Eustatius en Saba – zijn weer geen UPG's, maar vallen onder de zogeheten 'landen en gebieden overzee' (LGO's). Deze landen en gebieden hebben een bijzondere relatie met een EU-lidstaat, maar vallen officieel niet binnen de EU of de interne markt. Toch mogen inwoners van Caribisch Nederland in mei naar de stembus. In Sint-Eustatius gingen in 2014 niet meer dan 145 mensen naar de stembus.
- **Groenland**, onderdeel van het Deense koninkrijk, is qua oppervlakte veruit het grootste overzeese gebied. Het met ijs bedekte eiland was tot 1985 lid van de Europese Economische Gemeenschap, maar nam afscheid wegens een geschil over visserij. Maar hoewel Groenland geen onderdeel is van de EU, zijn de inwoners door de relatie met Denemarken wél EU-burgers, die ook mogen stemmen voor de verkiezingen van het Europees Parlement.

> EUROPESE MAATREGELEN VOOR WEGVERVOER STAP IN DE GOEDE RICHTING

Op 4 april stemde het Europees Parlement vóór het Mobiliteitspakket van de Europese Commissie. Met dat pakket aan maatregelen moeten de concurrentie- en arbeidsvoorwaarden in het wegvervoer eerlijker worden. Ook de SP-fractie heeft uiteindelijk besloten voor te stemmen, ook al waren onze Europarlementsleden het niet met alles eens. Helaas kon alleen over het Mobiliteitspakket als geheel gestemd worden, niet over aparte onderdelen. En als geheel betekent het Mobiliteitspakket inderdaad een verbetering voor de arbeidsomstandigheden van Europese vrachtwagenchauffeurs.

In grote lijnen zijn de chauffeurs en hun vertegenwoordigers in de vakbonden dan ook positief over het pakket. Zo hoeven chauffeurs niet meer te overnachten in de cabine maar kunnen ze vaker naar huis of naar een hotel, op kosten van de werkgever. Ook het principe 'gelijk loon voor gelijk werk' krijgt meer voet aan de grond in het wegvervoer. Volgens het Mobili-

teitspakket moet een chauffeur het loon krijgen dat geldt in het land waar de lading gelost wordt, als dat loon hoger is dan in zijn land van herkomst. Een Bulgaarse chauffeur die in Nederland lost, krijgt dus het Nederlandse loon.

Helaas zijn er nog steeds uitzonderingen die oneerlijke concurrentie in de hand werken. Bijvoorbeeld bij cabotage, het vervoeren van goederen of passagiers tussen twee punten in hetzelfde land door

een bedrijf uit een ander land. Stel dat een Roemeens bedrijf cabotage verricht in Nederland, dan krijgen de chauffeurs geen Nederlands maar een Roemeens loon. Het Mobiliteitspakket is dus een stap in de goede richting, maar er blijft voor de SP nog een hoop te verbeteren in het Europese wegvervoer. Zoals Arnout Hoekstra, de SP-lijsttrekker voor de Europese verkiezingen, twitterde: "Gelijk loon voor gelijk werk dichterbij, maar nog niet af. De strijd gaat door!"

foto Wiebe Kiestra

Arnout Hoekstra
Lijsttrekker Europees Parlement

EU: SUPERSTAAT OF NUCHTER SAMENWERKINGSVERBAND?

23 mei zijn de Europese parlementsverkiezingen. Nog een paar weken om zo veel mogelijk mensen te overtuigen om SP te stemmen. Laatst sprak ik iemand die worstelde met onze Europese boodschap: 'De SP wil dat Brussel niet de baas is, maar vervolgens willen jullie niet uit de EU stappen en juist internationaal samenwerken. Is dat niet tegenstrijdig?'

De Europese Unie is ooit opgericht als nuchter samenwerkingsverband. Om simpelweg dingen te regelen die nu eenmaal

lastig alleen te regelen zijn. Voor grensoverschrijdende uitdagingen. Aanvankelijk vooral voor het behouden van vrede door de handel van kolen en staal onder internationaal gezag te stellen. En later ook om internationaal boeven op te sporen en producten te standaardiseren, zodat je weet dat ook een buitenlands product dat je hier koopt veilig en gezond is.

Inmiddels wordt dit samenwerkingsverband gegijzeld. Door multinationals en hun politieke loopjongens. En ze willen zich steeds meer bemoeien met zaken die wij prima zelf kunnen regelen. Zoals onze zorg, pensioenen, volkshuisvesting en openbaar vervoer. Ze willen meer macht voor Brussel, met als gevolg: minder zeggenschap voor gemeenteraden, Provinciale Staten en de Tweede Kamer. Na één markt en één munt willen ze ook één Europese regering. Met een eigen leger en het recht om belastingen te heffen.

In 1950 bedacht de Franse politicus Robert Schuman dat het wel praktisch zou zijn als dit samenwerkingsverband over een uitvoeringsorganisatie zou beschikken. Deze Hoge Autoriteit – de voorloper van de Europese Commissie – moest bestaan uit onafhankelijke personen. Deze uitvoeringsclub begint steeds meer de vorm van een regering aan te nemen, met een eigen politieke agenda. Langzaam maar zeker worden de rollen omgedraaid: de EU niet als samenwerkingsverband van landen, maar landen als uitvoeringsorganisaties van de EU.

Het SP-programma is dus allesbehalve tegenstrijdig. Het stuurt Brussel weer terug naar de oorspronkelijke bedoeling: een nuchter samenwerkingsverband.

> EXCLUSIEF OP REIS

Je moet het lef maar hebben. Op kosten van de gemeenschap op reis gaan naar Wales om de bevrijding in de Tweede Wereldoorlog door soldaten uit dat land te herdenken. Reiskosten: 850 euro per persoon. En omdat het reisgezelschap bestond uit de gemeenteraad van Den

Bosch, plús commissieleden plús een afvaardiging van het college, kostte het uitje in totaal zo'n 40.000 euro. Geen verrassing dat de SP van de Brabantse hoofdstad niet mee ging op reis. SP-fractievoorzitter Bram van Boven: 'Natuurlijk is het belangrijk om stil te staan

bij de bevrijding. Maar daar hoeft zo'n delegatie niet voor naar Wales af te reizen op kosten van de belastingbetaler. Je had dat geld ook kunnen gebruiken om iederéén in de gemeente de 75-jarige bevrijding mee te laten vieren.' Van Boven benadrukt verder dat er heel wat arme mensen in de stad zijn die nooit op reis kunnen. 'Raadsleden krijgen 2000 bruto in de maand. Die 850 euro had voor een keertje toch wel uit eigen zak kunnen komen.'

In eerste instantie had de gemeente de keus voorgelegd: Leuven of Wales. De keus viel op Wales, zo gaat het verhaal, omdat men daar nog nooit geweest was. Bovendien wel te verantwoorden, omdat dan de link met 75 jaar bevrijding gelegd kon worden. Riekt naar: we gaan gewoon op reis en het doel verzinnen we er dan wel bij.

Op de dag van vertrek zijn de reislustigen 's morgens in alle vroegte uitgezwaaid door Bossche SP'ers. Zij gaven het gezelschap lunchpakketjes mee voor onderweg, plus een woordpuzzel met trefwoorden als 'Wales', 'snoepreisje' en 'armoede' om de reistijd te doden.

Foto Anouk Pross

> VAN NISPEN LUISTERT WÉL

Al jaren wordt het belangrijke werk van sociaal advocaten onderbetaald. Omdat het kabinet maar niet naar hen luistert, wil SP-justitiewoordvoerder Michiel van Nispen de sociaal advocaten via een enquête een stem geven. U vindt deze op sp.nl/Zij

> BOERENSLIMHEID?

Quizvraag van de maand: een van de twee grasvelden op de foto hiernaast is bespoten met glyfosaat, ook bekend onder de merknaam Roundup. Welk? Zo eenvoudig als die vraag is, zo simpel lijkt ook de oplossing voor de groeiende zorgen over al die oranje-gele grasvelden in ons land: verbied dit onkruidbestrijdingsmiddel gewoon. Niet alleen de grasvelden zien er niet uit, het spul zou ook nog kankerverwekkend zijn en bovendien het oppervlaktewater ernstig vervuilen. De agrarische sector, die glyfosaat veel gebruikt, heeft echter een andere oplossing dan een verbod, zo was onlangs te lezen in boerenlijfblad Boerderij. Hou je vast, komt 'ie: omploegen. Want, zo luidt de uitkomst van een Boerderij-enquête onder 600 boeren: "De beste manier om imagoschade als gevolg van gele glyfosaatpercelen te vermijden is ze binnen enkele dagen na de bespuiting om te ploegen. Wat niet weet, wat niet deert." En wie is volgens de boeren schuld aan die imagoschade? De media, vinden nagenoeg alle enquête-deelnemers.

Maar wat doen we dan met de Verenigde Staten, waar de rechter producent Monsanto/Bayer veroordeelde tot 70 miljoen euro schadevergoeding aan iemand die kanker had gekregen na gebruik van het middel? Dat land ook maar omploegen?

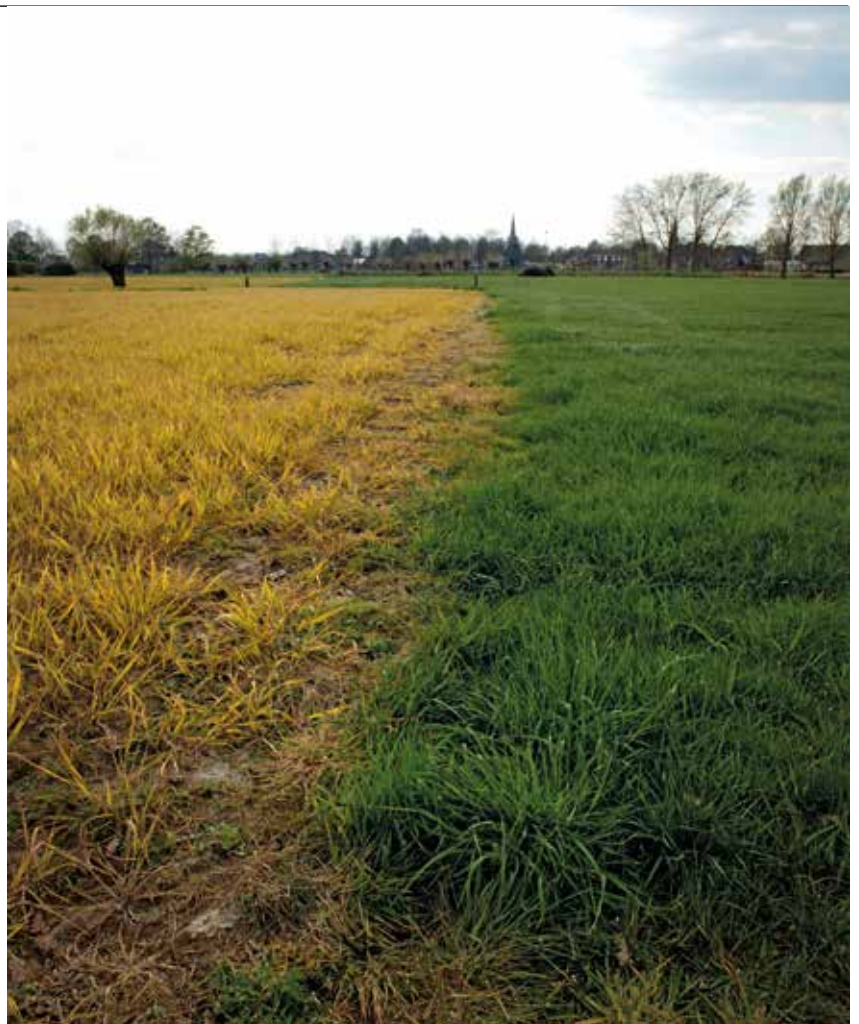

foto Maurits Gemmink

> 'DIT TELEFOON- GESPREK KOST...'

SP-Kamerlid Ronald van Raak belde in een debat 'live' met de politie om aan te tonen waarom dagelijks honderden mensen meteen weer ophangen: de gevraagde extra kosten. De SP wil dat bellen met de politie gratis wordt.

> ONGELUKKIG VERDIENMODEL

Wat SP-zorgwoordvoerder Henk van Gerven betreft houden we de deur dicht voor avonturiers die grof geld willen verdienen aan ongelukken. In de Kamer verzet hij zich tegen plannen voor de aanbesteding van de ambulancezorg: 'Ongelukken lenen zich niet voor marktwerking.'

> LERARENTEKORT EN ARMOEDE

Vooraf kinderen uit arme en gekleurde wijken lijden onder het voortwoekerende lerarentekort. Dit concludeert de Onderwijsinspectie. 'Het kabinet zal de portemonnee moeten trekken: de enige manier om structureel het lerarentekort op te lossen', aldus SP-Kamerlid Peter Kwint.

> SCHIMMEL IN 1 OP 5 HUIZEN

In anderhalf miljoen Nederlandse huizen zit schimmel. Dat zijn er een miljoen meer dan tien jaar geleden. SP-Kamerlid Sandra Beckerman eist actie: 'Voor elk huurhuis met schimmel moet er binnen een jaar een plan zijn om de schimmel te verwijderen.'

foto SP Zutphen

Zutphenaren maken een lange neus naar jokkende verhuurder.

> EERSTE HULP BIJ RENOVATIESTRESS

Een grondige opknappbeurt van je huis: wat voor huurders meer woongenot moet opleveren, pakt in de praktijk soms totaal anders uit. Huurders uit Zutphen en Rotterdam ondervonden het aan den lijve en schakelden hulp van de SP in.

Geen warm water, geen werkende wc, fijnstof, bouwvallers die onaangekondigd langskomen: bewoners van de Rotterdamse Lijnbaanflats worden er hoorndol van. Woningcorporatie Vestia noemt de werkzaamheden groot onderhoud en stelt dat bewoners ondertussen prima in hun woning kunnen blijven. De bewoners spreken van een ingrijpende renovatie, die naast een hoop stress ook gezondheidsklachten oplevert. Tijdens een SP-bijeenkomst besloten de huurders een gezamenlijk front te vormen tegen Vestia: het Bewonerscollectief Jan Evertsenplaats was geboren. Drie weken later trokken zij naar het stadhuis voor een protestactie. Rotterdamse SP'er Bert Peterse: 'Vestia wilde de handtekeningen niet, dus hebben we ze aan de wethouder aangeboden.' De bewoners laten zich niet meer uit elkaar spelen. Intussen weten steeds meer Rotterdammers de actieve SP'ers te vinden. In Noord worden contracten opgezegd van bewoners van sociale huurwoningen omdat ze verbouwd worden. Ook hier ondersteunt de SP de vorming van een bewonerscomité, net als in de Tweebosbuurt in Rotterdam-Zuid. De schimmelproblemen in de wijk Slinge blijven aandacht vragen, hoewel Vestia een vergoeding heeft betaald en met de aanpak van schimmel is begonnen. De verhuurder komt alle toezeggingen namelijk niet of met grote vertraging na – en de eenmalige vergoeding zien de bewoners verdwijnen in een

verhoging van de schoonmaakkosten. Peterse: 'Dit zijn allemaal gevolgen van de Woonvisie, het plan van het huidige en het vorige college om sociale huurwoningen te slopen en dure woningen voor rijken terug te bouwen. Huizen worden slecht onderhouden en mensen raken hun woning kwijt. Wij gaan al die mensen bij elkaar brengen om een vuist te maken tegen de Woonvisie.'

Huurverhoging teruggedraaid

Huurders van Woonbedrijf leder1 in de Zutphense wijk Noordveen kunnen na maandenlang actievoeren eindelijk opgelucht ademhalen. In februari lieten zij hun huisbaas merken de loze praatjes en beloftes rond een mislukte renovatie beu te zijn: ze overhandigden een 'Pinokkio-prijs' en zwartboek aan corporatie leder1. Twee maanden later beloofde het woonbedrijf niet alleen de klachten uit het zwartboek op te lossen; ook wordt een huurverhoging teruggedraaid en komt er een onafhankelijk onderzoek naar de renovatie.

'Eind goed, al goed', zou je denken. Toch kon leder1 het niet laten om op de dag dat de overwinning bekend werd op een lokale nieuwswebsite na te trappen richting de SP, de huurders en zelfs de media. Nog niet wetende dat enkele uren later een nieuwe groep boze huurders zich bij de deur van het Woonbedrijf zou melden. Wederom slachtoffers van een mislukte renovatie, dit keer uit de wijk Waterkwartier. SP-fractievoorzitter Nils Müller hoopt dat ook hier de klachten worden aangepakt. 'Wij blijven pal achter alle huurders staan die zeggenschap over hun woning opeisen', kondigt hij aan.

> GEEN EERLIJK PROCES VOOR CATALAANSE LEIDERS

In februari is in Spanje de rechtszaak begonnen tegen twaalf leiders van de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging. Een oneerlijk proces, volgens rechtsgeleerden en internationale organisaties.

De Catalanen worden beschuldigd van zware misdaden – rebelle, opruiing en misbruik van overheidsgeld – met eisen van gevangenisstraffen tot wel 25 jaar. Volgens rechtsgeleerden staan de aanklachten en het bizar lange voorarrest (12 tot 15 maanden) in geen verhouding tot wat de verdachten feitelijk gedaan hebben: het organiseren van een referendum over Catalaanse onafhankelijkheid op 1 oktober 2017. Meer dan 350 Spaanse hoogleraren en universitair docenten Strafrecht tekenden onlangs een petitie waarin zij oproepen tot onmiddellijke vrijlating van de Catalaanse gevangenen in voorarrest, gesteund door organisaties als Amnesty International en de Wereldorganisatie tegen Marteling.

Politieke inmenging

De extreemrechtse partij Vox treedt bij dit proces op als private mede-aanklager en eist de hoogste straffen. Zeer bedenkelijk is het onderschepte whatsappje van de conservatieve politicus Ignacio Cosidó. Hij scheidt tegen partijgenoten op dat het hem gelukt is een conservatieve voorzitter te benoemen voor de

Raad van Rechtspraak. Die benoemt rechters van onder andere het Hooggerechtshof, waar het proces tegen de Catalaanse leiders plaatsvindt. Op verzoek van de rechtse partij Ciudadanos heeft de Provinciale Verkiezingscommissie van Barcelona op 29 maart besloten dat nieuwsmedia niet meer mogen spreken van 'politieke gevangenen', met het oog op de Algemene Verkiezingen in Spanje op 28 april. Journalistenverenigingen en grote Catalaanse media noemen de censuur 'Orwelliaans'.

Oorverdovende stilte EU

Moet de Europese Unie Spanje dan niet op de vingers tikken? Onafhankelijkheid van de rechtspraak is immers vastgelegd in EU-wetgeving. Onlangs startte de Europese Commissie procedures tegen Polen en Hongarije, onder meer omdat de regeringen daar zich te veel met de rechterlijke macht bemoeien. Waarom, zo vroeg de voormalig VN-rapporteur voor de mensenrechten Alfred de Zayas zich af in een publieke verklaring, doet de Europese Commissie dan niet hetzelfde bij Spanje? Dagblad Trouw stelde onlangs onder de kop "Wijzen naar Polen, wegkijken van Spanje" de lakse houding van de EU aan de kaak: "De Europese Unie maakt zich schuldig aan een mensenrechtenbeleid à la carte en kijkt daarbij eerder naar het oosten dan naar het westen." Gevalletje referendumhaat bij de Europese Commissie misschien?

foto Ramon Oromí / flickrcc

> ZOVEELSTE ICT-BLUNDER

Een nieuw ict-systeem voor de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NWA) zou 36 miljoen kosten. Het werd bijna het dubbele. 'De rekening mag niet gelegd worden bij de controles op ons voedsel, dierenwelzijn en het milieu', waarschuwt SP-Kamerlid Frank Futselaar.

> PENSIOENCHANTAGE

Door te strenge rekenregels van het kabinet krijgen miljoenen gepensioneerden een nóg lager pensioen. Terwijl de pensioenfondsen 1328 miljard euro in kas hebben. Door niets te doen tegen de onterechte verlaging, hoopt het kabinet dat de

vakbonden meebuigen met de slechte pensioenplannen. Pure chantage dus van de vakbonden door minister Koolmees, over de rug van gepensioneerden, oordeelt SP-Kamerlid Bart van Kent.

HET BBP HEEFT Z'N LANGSTE TIJD GEHAD

ECONOMISCHE OOGKLEPPEN

Er is een afkorting die de hele politiek in haar greep heeft: het bbp, oftewel het bruto binnenlands product als uitdrukking van de economische groei. De SP is al sinds jaar en dag kritisch op de heilige status van het bbp. Is er een alternatief?

'HET BBP REKENT HET GROOTBRENGEN van varkens wel mee, maar het opvoeden van kinderen niet', stelde Jan Marijnissen in een toespraak in het Belgische Gent in 2007: 'Denkt u zelf even na: waar bent u de laatste tijd écht gelukkig van geworden? En had dat met geld of met mensen te maken?' Ook toen was de SP al vele jaren een partij die zich deze vraag stelde: wat is echt waardevol? Natuurlijk is geld héél belangrijk als je er te weinig van hebt, zeker ook omdat armoede het onmogelijk maakt om toe te komen aan de echt waardevolle dingen in het leven. Schrijver Simon Carmiggelt zei het ooit al eens mooi: 'Geld maakt niet gelukkig, dat heeft het met armoede gemeen.'

Een van de grootste zwaktes van het bbp: de vraag bij wie die economische groei terecht komt wordt er niet door beantwoord. Denk aan het grapje dat multimiljardair Bill Gates een café binnenloopt en een andere cafébezoeker roept: 'Een rondje van mij; gemiddeld zijn we in dit café nu allemaal miljardair!' In Den Haag roepen partijen om het hardst dat het goed gaat met de economie. Maar de vraag met wie het dan goed gaat, wordt bijna alleen door de SP gesteld. Bedrijfswinsten klotsen tegen de plinten op, terwijl huurders hun energierekening niet meer kunnen betalen. Maar volgens het bbp gaat het geweldig.

Eén magisch getal

Hoe goed het gaat in het land meten we aan de hand van het bbp. Hoe meer geld we verdienen en hoe meer groei erin zit, hoe

beter. Waarom eigenlijk? Toen in de jaren dertig van de vorige eeuw Amerika werd getroffen door een van de grootste crises ooit, was er een maatstaf nodig om een nieuw plan te onderbouwen. Om zijn 'New Deal' aan de man te brengen had President Roosevelt keiharde cijfers nodig. Daarvoor gaf hij de econoom Simon Kuznets als opdracht om de economie gedetailleerd in kaart te brengen. Wat volgde was de eerste, ruwe versie van wat we nu kennen als een dataset van alle economische activiteit. Samengevat in één magisch getal.

Het bbp zegt iets over wat er gebeurt met de economie, maar het verbergt ook veel. Geestelijk vader Kuznets was dan ook

kritisch op de manier waarop zijn creatie vervolgens werd gebruikt. In de jaren zestig wees hij er meermaals op dat het getal niet zo heel veel zegt over het welzijn van een land. Dat weerhield bijvoorbeeld John F. Kennedy er niet van om vijf procent economische groei per jaar tot inzet te maken van zijn verkiezingscampagne.

Verblindende bbp-bril

Ondanks die vroege kritiek lijkt het belang van het magische cijfertje alleen maar toegenomen. Sinds de grote beloftes van Kennedy worden regeringen over de hele wereld afgerekend op de laatste bbp-cijfers; en bij elke voorgestelde maatregel wordt direct gevraagd wat het effect is op de

DOORREKENEN

De doorrekeningen van verkiezingsprogramma's spelen een belangrijke rol in de verkiezingscampagnes. De SP doet sinds 2002 met tegenzin aan die doorrekeningen mee. Je laat dan je goede ideeën toch in het frame van de economische groei persen, en komt daar relatief altijd minder goed uit. Bijvoorbeeld door te pleiten voor minder marktwerking in een economisch model dat marktwerking beloont. Tegelijk laten we graag zien dat ons plan het zelfs binnen de neoliberale rekenmodellen beter doet. De Spanning van september 2014 gaat over voor- en tegenargumenten om 'mee te doen'. sp.nl/Zi9

foto Futurestreet / Flickr cc by-nc 2.0

economische groei. Ook bijvoorbeeld tijdens de Europese verkiezingscampagne, duikt het bbp op: D66 stelt dat iedere Nederlander per jaar 1500 tot 2000 euro verdient aan de EU, zo blijkt zogenaamd uit het bbp.

Die 1500 tot 2000 euro maal 17 miljoen Nederlanders wordt vast wel verdiend. Maar waarméé die winst gemaakt wordt en bij wíé die winst terecht komt, valt uit zo'n getal niet op te maken. Het bbp is verhullend, maar ook sturend. De econoom Kate Raworth, bekend van de donut-economie (zie Tribune januari 2018), stelt dat economische groei niet neutraal is maar leidt tot een bepaald soort wereld. Doordat het begrip vrijwel altijd een rol speelt, maar het bijna nooit gaat over wat die rol precies is, blijft politiek debat uit.

Neem bijvoorbeeld de manier waarop huisbezit in het cijfer wordt opgenomen. Bij het berekenen van de economische groei doet men net alsof je je eigen huis van jezelf huurt, op basis van de marktwaarde van het huis. Zo wordt de waardestijging van je huis alvast in het bbp opgenomen. Stijgende huizenprijzen zorgen zo voor hogere economische groei. NRC becijferde in een artikel "een waarschijnlijk effect van tussen de 0,5 en 0,7 procentpunt extra bbp-groei per jaar door de huizenmarkt". In een economie die gemiddeld 2 tot 3 procent per jaar groeit, is dat een belangrijk deel van

de groei. Maar voor mensen die een huis nodig hebben is zo'n hogere prijs juist een probleem. In het kader vind je nog drie redenen waarom de bbp-oogkleppen tot blindheid leiden.

Alternatieven genoeg

Het bbp is dus uitermate ongeschikt als hoeksteen van economisch beleid. Maar wat moeten we dan doen? Er zijn ten minste twee mogelijkheden. Als eerste zouden we de manier waarop we het bbp

berekenen kunnen aanpassen. Over de hele wereld zijn economen bezig met het berekenen van een zogenoemd 'groen bbp'. Daarbij worden keuzes gemaakt over wat we wel meetellen in het cijfer (groene, sociale zaken) en wat niet (vervuilende, uitbuitende zaken). In India bijvoorbeeld, berekent de overheid een variant van het bbp waarbij de milieukosten van de economische groei af worden getrokken. Daarmee is het cijfer bruikbaar dan de oude variant, maar nog altijd een beperkte maatstaf voor

BNP, BBP: WAT IS HET NOU?

Toen hij voor het eerst het bbp berekende, trok Kuznets samen met tientallen ambtenaren het land in om de economische activiteit in kaart te brengen: hoeveel winst er werd gemaakt op boerderijen, in de winkels. Tegenwoordig is het verzamelen van dit soort informatie veel eenvoudiger. Het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek, een overheidsdienst) is daar continu mee bezig en berekent vervolgens het bbp van Nederland. De manier waarop het CBS die berekening maakt is internationaal afgestemd, zodat de uitkomst te vergelijken is. Een belangrijk verschil met de tijd waarin Kuznets zijn berekeningen maakte, is dat hij keek naar het bnp, het bruto *nationaal* product. In de jaren zestig gingen economen kijken naar het bbp, het bruto *binnenlands* product. Het verschil is dat bij het bnp wordt gekeken naar de economische groei die wordt gegenereerd door Nederlanders, bij het bbp naar de groei in Nederland.

foto Peter Ma / Flickr cc by 2.0

wat echt belangrijk is in de wereld.

Een andere manier is om het belang van het bbp kleiner te maken. Zo praat de Tweede Kamer in mei over de 'Brede Welvaarts-monitor'. Op basis van meer dan honderd typen gegevens – die je kunt vergelijken met afgelopen jaren en met andere landen – wordt gekeken hoe Nederland ervoor staat. Voorbeelden van zulke gegevens zijn de kwaliteit van wonen, tevredenheid, gezonde levensverwachting en hoeveelheid vrije tijd. Of deze monitor bruikbaar is als alternatief voor het bbp hangt af van de betrouwbaarheid van de gebruikte data en de relevantie van de gekozen indicatoren. Maar vergeleken met het bbp is het een flinke stap vooruit.

De SP pleit er al langer voor om beleid te toetsen op de gevolgen voor sociaal-economische gezondheidsverschillen. Ook een hard cijfer, maar wel met een grote maatschappelijke onrechtvaardigheid erin verwerkt; namelijk dat mensen met hoge inkomens veel langer in goede gezondheid leven dan mensen met lage inkomens. Beleid dat die onrechtvaardigheid nog groter maakt, kun je dan voorkomen.

'Kapitalistische elite'

SP-Tweede Kamerlid Mahir Alkaya stelt dat cijfertjes prima zijn, als ze maar het begin van de discussie zijn en niet het einde. Hij hield zich tot voor kort bezig met Econo-

mische Zaken en is nu woordvoerder Financiën. Alkaya: 'Er is een interessant verschil tussen die ministeries. Dat merk je aan het aantal werkbezoeken. Bij Economische Zaken gaat het over industriepolitiek, is er veel contact met ondernemers en interesse voor wat ze doen en nodig hebben. Bij Financiën gaat het over exact dezelfde economie, maar wordt alles in indicatoren gevangen. Er zijn dus ook veel minder werkbezoeken. Ik vind dat je als SP'er het contact met de mensen, en dus ook met de echte economie, niet moet verliezen. Je blindstaren op een cijfer als het bbp past daarom niet bij ons. Het bbp laat datgene waar we écht waarde aan hechten buiten beschouwing, zoals gezondheid, contact met onze familie of de staat van de natuur. Dat het bbp desondanks zo belangrijk wordt gevonden in Den Haag toont dat een kapitalistische elite het hier nog steeds voor het zeggen heeft.' •

tekst Bart Linssen en Diederik Olders

WAARDELOZE WAARDE: 3 VOORBEEDEN WAAROM HET BBP DE PLANK MISSLAAT

1 DUBBELE BONUS VOOR MILIEUVERVUILING

Een bedrijf dat afval in een rivier loost, maakt weinig kosten en lekker veel winst. Daarmee draagt het bij aan economische groei, terwijl het eigenlijk waarde onttrekt aan het milieu – econometaal voor het milieu naar de ratsmodee helpen. Als de overheid vervolgens een ander bedrijf inhuurt om die rommel op te ruimen, wordt er zelfs twee keer winst gemaakt. Maar wanneer de overheid strenge regels stelt voor het bedrijf dat afval heeft, waardoor het een deel van de winst moet gebruiken om dit afval te (laten) verwerken, daalt de winst en dus het bbp. Voor een schoon milieu heb je dus niet veel aan het bbp.

2 OPPASSEN OP KLEINKINDEREN: WAARDELOOS!

Wanneer een gepensioneerde oppast op de kleinkinderen, dan merk je daar niks van in het bbp. Gepensioneerden staan in de boekhouding als inactief en een kostenpost. Gaan de kinderen niet naar opa en oma maar naar een betaalde opvang, dan heeft het oppassen ineens wel waarde. Economische waarde wel te verstaan. Beleid dat gericht is op economische groei, leidt zo vanzelf tot een voorkeur voor marktoplossingen. Maar wat is er nou waardevoller dan de tijd die grootouders doorbrengen met hun kleinkinderen?

3 ALLEEN DE PAPIEREN WERKELIJKHEID TELT

Een statistiek zoals het bbp is afhankelijk van geregistreerde cijfers. Dat is niet hetzelfde als de realiteit. In 2015 steeg de Ierse economie plotsklaps met meer 25 procent. Niet dat de Ieren ineens 25 procent meer uren hadden gemaakt of een radicale uitvinding hadden gedaan, nee, een aantal bedrijven had zich – op papier – naar dit land verplaatst. Dat was het! Of wat dacht je van de economische groei die Nederland doormaakte toen drugsgeld ineens wel werd meegeteld; crimineel geld. Daardoor mocht Nederland trouwens ook meer afdragen aan de EU...

‘WIJ LATEN ONS NIET VERDELEN!’

Een indrukwekkende bijeenkomst met als thema's vrede, militarisering en mensenrechten. Dat was de Vredesdag 2019, georganiseerd door de SP en ROOD, jong in de SP. Rode draad: de macht van goed geïnformeerd zijn en de kracht van internationale solidariteit.

VOLLE BAK OP DE VREDES DAG in het Amsterdamse Pakhuis de Zwijger op 13 april, met zo'n 250 SP'ers en niet-SP'ers. Onder een grote foto van Nelson Mandela en Jan Marijnissen opent SP-voorzitter Ron Meyer de bijeenkomst (foto), een verwijzing naar de internationale betrokkenheid van de SP door de jaren heen. Zelf werd hij politiek actief, vertelt hij, toen Nederland massaal de straat opging tegen de invallen in Afghanistan en Irak. Veel instemmend geknik in de zaal; hij is niet de enige.

Noam Chomsky: 'Twee voor twaalf'

Naast oudgedienden in de vredesbeweging zijn er ook veel jongeren, waaronder de presentatoren Arno van der Veen en Diyar Jassim. Zij lezen een boodschap voor die niemand minder dan Noam Chomsky speciaal voor deze bijeenkomst schreef. Hij waarschuwt voor de toenemende dreiging van een allesvernietigende kernoorlog: het is twee voor twaalf.

Die dreiging komt deze dag nog vaak ter sprake. De Belgische publicist en vredesactivist Ludo de Brabander verbaast zich erover dat er in de media maar weinig commotie

is over de militaire uitgaven. De Europese belastingbetalers gaan vanaf 2021 jaarlijks miljarden meebetalen aan het ontwikkelen van nieuw wapentuig, om de concurrentiepositie van de Europese wapenindustrie te verbeteren. Als de urgentie van de klimaatcrisis en een kernoorlog gevoeld wordt, gaan mensen de straat wel op. Maar dan moeten ze wel weten wat er speelt, constateert De Brabander.

'Nieuwe kernwapens in Nederland'

Het belang van goede informatie wordt schrijnend duidelijk als journalist Bette Dam vertelt over haar jarenlange ervaring in Afghanistan. Van haar hand verscheen onlangs het opzienbarende boek *Op zoek naar de vijand* over Talibanleider Mullah Omar. Dam verwijt de mainstream media de oorlog gaande te hebben gehouden, door het vijandbeeld van de oorlog tegen terrorisme kritiekloos te omarmen.

Een niet minder schrijnend voorbeeld is de humanitaire crisis in Jemen. Dertig miljoen mensen verkeren in acute nood. Maar hoe onzichtbaarder de oorlog, hoe moeilijker de financiering van hulp op gang komt. Ondertussen verdient de internationale wapenhandel er gouden bergen.

Pax-medewerker en voormalig SP-Kamerlid Krista van Velzen spreekt over de nieuwe Koude Oorlog, Europese militarisering en de NAVO: 'De meerderheid van de Nederlanders wil geen massavernietigingswapens. Waarom luistert de politiek daar niet naar? De media informeren ons onvoldoende, veel mensen weten niet dat er nieuwe Amerikaanse kernwapens in Nederland komen. We moeten echt samenwerken en in actie komen.'

'Europa zwijgt over mensenrechtenschendingen Turkije'

Van de drie sprekers over internationale solidariteit kon er een niet komen; de Rif-fijnse HIRAK-activiste Nawal Ben Aissa is tegengehouden op het vliegveld in Marokko. Volgens de autoriteiten was er iets niet in orde met haar papieren, maar het heeft er alle schijn van dat ze haar aanwezigheid hier wilden verhinderen. De zaal moet het

‘Investeer liever in vrede en rechtvaardigheid dan in kernwapens’

daarom doen met een videoboodschap. Ze vertelt onder meer dat Nasser Zafzafi is veroordeeld tot twintig jaar vanwege zijn vreedzame verzet tegen de achterstelling van het Rifgebied in Marokko (zie ook *Tribune* 8, 2017).

Feleknaş Uca, parlementslid voor de linkse partij HDP in Turkije, is wel aanwezig. Zij is geboren in Duitsland en zat namens Die Linke in het Europees Parlement. Ze zet zich in voor de Koerden: ‘Een volk dat is opgedeeld en wordt onderdrukt, vaak met Europese wapens.’ Maar Europa zwijgt over de grove mensenrechtenschendingen tegen de Koerden, stelt Uca, vanwege de vluchtlingendeal met Turkije. Ze vraagt ook aandacht voor de hongerstaking waarmee diverse Koerden, onder meer in Den Haag, protesteren tegen het schenden van de rechten van gedetineerde Koerdische vrijheidsstrijders in Turkije.

Internationale solidariteit houdt hoop levend

Als er iemand ervaring heeft met uitreisverboden is het wel Shawan Jabarin, directeur van de mensenrechtenorganisatie Al Haq in Palestina; jarenlang belette Israël hem te reizen. De grote uitdaging op dit moment is volgens hem: hoe houd je de hoop levend voor de jonge generaties? Daags voor de vredesdag kwam het nieuws dat het Internationaal Strafhof geen Amerikaanse militairen zal vervolgen voor oorlogsmisdaden in Afghanistan. ‘Wat draag je daarmee uit’, vraagt hij: ‘Het recht geldt niet voor alle landen? Dat mag toch niet de booschap zijn? Ik blijf geloven in een rechtvaardige toekomst, waarin mensenrechten voor iedereen gelden en door geen enkele overheid geschonden mogen worden. Internationale solidariteit is van levensbelang om die hoop levend te houden.’

‘Bestuderen wat we bestrijden’

Weten wat er speelt, het loopt als een rode draad door de hele dag heen: je moet de wereld begrijpen, om ‘m te kunnen veranderen. Dat komt dicht bij een gevleugelde uitspraak van Karel Koster, de bevolgen vredesactivist en buitenland- en defensiespecialist van het SP-Wetenschappelijk Bureau in wiens nagedachtenis deze dag is georganiseerd: ‘We moeten bestuderen wat we bestrijden.’ Het is tevens de titel van een bundel artikelen van zijn hand, die te downloaden is op karelkoster.org – de website waarop zijn omvangrijke archief is ontsloten.

Solidariteit is niet vrijblijvend en wat elders gebeurt is niet los te zien van wat hier gebeurt. Onderzoeker en SP'er Niels Jongerius: ‘Met het ophangen van een vlag ben je er niet. We moeten ook herkennen welke mechanismen hier spelen. Denk aan het in diskrediet brengen van onze internationale gasten, aan het criminaliseren van demonstranten, het meldpunt voor linkse universiteitsdocenten.’ Er worden oproepen gedaan. ‘Kies een bank die niet in de wapenindustrie investeert’, oppert Krista van Velzen bijvoorbeeld. Iemand roept op tot een handelsboycot voor producten uit de bezette gebieden. Vanuit ROOD wordt gewezen op de petitie tegen wapenhandel stopdebommen.nl en de actie *Geen geweld met ons geld*.

Retoriek van de permanente oorlog

Hier komt veel samen wat SP-Tweede Kamerlid en woordvoerder Buitenlandse Zaken en Defensie Sadet Karabulut eerder op de dag in een vlammend betoog heeft benoemd. Trefzeker legt ze een verband tussen wereldwijde ongelijkheid, onveiligheid en de klimaatcrisis. ‘Of het nu de vervuiling van de Nigerdelta door Shell is, landontei-

gening in de Amazone of droogte in Afrika: het zijn de allerarmsten die de prijs betalen. Als niet wordt opgetreden, dreigen tientallen miljoenen mensen klimaatvluchteling te worden.’ Ze fileert de retoriek van de permanente oorlog, die terrorisme niet vermindert maar aanwakkert: ‘We doen het voor de veiligheid wordt gezegd, maar het wordt niet veiliger. Mensenrechten moeten worden verdedigd wordt gezegd, maar in de praktijk worden mensenrechten op grote schaal geschonden.’ Ook prikt ze genadeloos door het ‘sterke-mannensyndroom’ heen van autocratische leiders als Trump, Netanyahu, Erdogan en Mohammed VI, die nieuw nationalisme bepleiten en menen dat er een cultuuroorlog gaande is. Ze prijst de buitenlandse gasten, die strijden voor rechtvaardigheid en de religieus-culturele tegenstellingen willen overstijgen. ‘Zij zijn het die onze steun en solidariteit verdienen; niet de dictators die het volk zoet houden, vluchtelingen tegenhouden of westerse economische belangen dienen’, zegt ze: ‘Wij laten ons niet verdelen!’

‘Perspectief bieden’

Het laatste woord is aan Arnout Hoekstra, lijsttrekker bij de aanstaande Europese verkiezingen. Hij hekelt de wapenlobby in Brussel, die de militarisering van de EU opjaagt. ‘Maar als het gaat om de mensen die vluchten voor oorlog en geweld, dan kijkt de Europese Unie weg’, zegt hij. ‘Je wilt niet dat mensen de oversteek wagen. Dan moeten we ze daar perspectief bieden. Onze multinationals Afrika niet laten leegroven.’ Zijn conclusie: al het geld dat nu wordt geïnvesteerd in het moderniseren van kernwapens, zou geïnvesteerd moeten worden in vrede. In hulp, zorg, onderwijs en werk. Daarover is iedereen het eens. Vanuit de zaal roept iemand: ‘Willen jullie méér of minder wapenlobbyisten?’ Het lachende antwoord laat zich raden.

Lees Karabuluts toespraak op sp.nl/ZiC

tekst Daniel de Jongh
foto Maurits Gemmink

LINKSVOOR **‘MENSEN HELPEN, DAT LIGT MIJ’**

Bas Ananias uit Assen wordt deze maand 19. Twee jaar geleden stortte hij zich als kersvers SP-lid meteen vol in de verkiezingscampagne, een jaar later stond hij al op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen. Hij behaalde net geen zetel, maar werd plaatsvervangend raadslid; en binnenkort als gevolg van interne wisselingen alsnog gemeenteraadslid. Bas woont bij zijn moeder en stiefvader, samen met zijn zusje en hond Harry.

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Waarom werd je lid van de SP?**

‘De SP maakte zich als enige partij echt hard tegen het schuldenstelsel en voor goed onderwijs voor iedereen. Ook de standpunten over zorg spraken me aan. Ik was net lid toen Emile Roemer naar het Gevangenis­museum in Veenhuizen kwam, voor de aftrap van de verkiezingscampagne van 2017. Ik vond het zo inspirerend dat ik meteen actief ben geworden in de afdeling en van het een kwam het ander.’

› **Wat was er zo inspirerend aan?**

‘Emile natuurlijk! Maar ook de bijeenkomst als geheel. Suzanne Jansen was erbij, auteur van Het Pauperparadijs. Dat speelt zich af in deze streek, dat maakt het voor mij sowieso al interessant. Ik ben geboren in Norg, een dorp op een steenworp afstand van het Gevangenis­museum. Het Pauperparadijs roept interessante discussies op over armoede. Hoe kijk je tegen arme mensen aan? Wat moet de overheid doen? Die naam alleen al: paupers...’

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

‘Ik volg de opleiding tot onderwijsassistent, op het Drenthe College. Daar ben ik ook voorzitter van de studentenraad. Hierna wil ik graag doorleren: *social work*, aan het hbo. Als sociaal werker help je mensen die problemen hebben. Dat ligt mij, dat merk ik ook tijdens mijn stages.’

› **En in je vrije tijd?**

‘Ik ben vooral veel in touw voor de SP. In de afdeling, maar ook bij de Groep van Dertig. Samen met ROOD zet ik me ervoor in om meer jongeren bij de SP Assen te betrekken.’

› **Is je hond vernoemd naar Harry van Bommel?**

‘Haha, nee, die naam is toeval, hij komt uit het asiel. Toen we hem kregen, was hij er slecht aan toe. Maar nu gaat het heel goed. Het is hier fijn wandelen met de hond. Er lagen ooit plannen om hele stukken groen in Assen te privatiseren. Dankzij de SP in de gemeenteraad is het groen gelukkig toch voor iedereen toegankelijk gebleven.’

ANDERS DAN OSS

Een fascinerend boek en een kleurrijke website vestigen de aandacht op de geschiedenis van de SP in Leiden. Beide doen een leerzaam en inspirerend boekje open over de strijd en de successen in een stad die niet direct in het traditionele SP-‘heartland’ ligt.

COR EN FENNA LEZEN

WIE Cor en Fenna Vergeer, SP Leiden

LEEST *In Leiden moet het anders*. Bart van der Steen, uitg. Verloren (Hilversum).

Na *Het geheim van Oss* nu de volgende in de reeks geheimen? Ja en nee. *In Leiden moet het anders: Geschiedenis van een SP-afdeling 1970-1982*, geschreven door historicus dr. Bart van der Steen van de Universiteit Leiden, bevat zeker spannende en opmerkelijke verhalen en herinneringen van Leidse SP'ers van het allereerste uur. Maar het boek is daarnaast analytisch van aard en plaatst het activisme van een groep mensen in de context van de politieke en praktische ontwikkeling van een partij die doorbrak in een grote, Zuid-Hollandse studentenstad. Toch iets heel anders dan een Brabantse industriestad als Oss.

Naast het boek doet de website geschiedenispleiden.nl de ontwikkeling van de Leidse SP uit de doeken aan de hand van talloze foto's, pamfletten, documenten, krantenknipsels en bijbehorende verhalen en anekdotes. Soms amusant, soms schrijnend, maar altijd leerzaam.

Zowel in het boek als op de website komen voor SP'ers bekende namen voor, zoals Hans en Anneke de Bres, Gerard Harmes en Cor en Fenna Vergeer. Over die twee laatsten: Cor was in 1982 het eerste SP-raadslid in Leiden, Fenna was van 2002 tot 2006 Tweede Kamerlid namens de SP. Wat vinden zij van het boek?

Fenna: 'Er wordt boeiend in beschreven hoe de SP in Leiden zichzelf uitvond. Gewoon door het te proberen. De hamvraag daarbij was: wat is een politieke partij en wat moet de SP zijn? In de jaren zeventig speelden in de linkse scene dogma's een grote rol. Maar de SP was pragmatisch. Wij trokken op met de mensen in het kader van bijvoorbeeld wijk- en huuracties.'

Cor: 'Overall in de stad hadden we contacten. Die hielden ons met beide benen op de grond en zorgden ervoor dat wij geen wereldvreemde hemelbestormers werden, maar resultaten boekten. Met andere

woorden: politiek bedreven we samen met de mensen.'

Fenna: 'In het boek analyseert Van der Steen onze worsteling om onze eerste raadszetel te halen in 1982. We hadden de afdeling van onderop opgebouwd en heel veel mensen meegekregen met acties; het was niet vanzelfsprekend om dan ook volksvertegenwoordigers te hebben.'

Cor: 'Ik denk dat we met trots kunnen terugkijken op de periode 1970-1982, die in het boek beschreven wordt. In die jaren is de basis gelegd en is de partij in Leiden groot geworden. Interessant zijn ook de parallellen met het heden. Het destijds door SP'ers opgerichte MAN, het Milieu Actiecentrum Nederland, was zeer actief in Leiden en richtte zich tegen het feit dat de industrie het milieu vervuilde en maar loosde naar believen, en dat de burgers daarvoor werden aangeslagen. Net als wat nu gebeurt in de klimaatdiscussie.'

tekst Rob Janssen

foto Sander van Oorspronk

Het boek en de website worden op 8 juni in Leiden gepresenteerd en tot 1 juni krijgen SP-leden korting op de boekenprijs bij bestelling via info@verloren.nl

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

REKENEN

Ik zie iets gekks op blz. 8/9 van de Tribune van april, óf er moet iets veranderd zijn wat mij ontgaan is. De Eerste Kamer heeft toch 75 zetels, dus lijkt mij dat je voor een meerderheid er 38 nodig hebt. In het blad wordt gesteld dat er 37 nodig zouden zijn. Is dit gewoon slordig of zit ik mis?

A. van den Berg, Vaassen

U heeft helemaal gelijk. Gelukkig kunnen wij wél rekenen op onze oplettende lezers! – redactie Tribune

PENSIOEN

Wat schetst mijn verbazing, dat het pensioenfonds voor de metaalnijverheid de REKENLEEF TIJD heeft verhoogd,

naar 68 jaar. Dit is een autonome beslissing om de eigen pot te beschermen. Als je op de website van het pensioenfonds nu als leeftijd 67 jaar en 4 maanden invult, is de pensioenuitkering 0,00. Erg triest en echt een item voor de SP!

B.O., Nijmegen

IQ EN REFERENDA

Democratie staat onder druk. Een universitair docent pleitte onlangs voor het IQ als maatstaf om gekozen te kunnen worden. In een tv-programma bleken studenten van mening dat iemand met veel opleiding meer stemmen zou moeten hebben dan mensen met minder opleiding. Ik neem aan dat dictators geen domme mensen waren en zijn. Toch was en is hun denkvermogen geen waarborg tegen slechtheid. Integendeel. Het houden van referenda, dát vind ik een versterking van de democratie. Zeker in Nederland, waar verkiezingsbeloften verdwijnen in de coalitievorming.

A.P. van Dijk, Drachten

FOUTJE!

Anders dan in het colofon vermeld stond, is de foto van Lilian Marijnissen op de voorpagina van de Tribune van maart gemaakt door Rianne Noordegraaf. Sorry, Rianne!

DOORLOPENDE MACHTING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
 adres : Snouckaertlaan 70
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
 roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
 adres + huisnr : _____
 postcode : _____ woonplaats: _____
 land : _____ geboortedatum: _____
 email : _____
 telefoon : _____ mobiel: _____
 IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
 plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
 handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune mei 2019

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

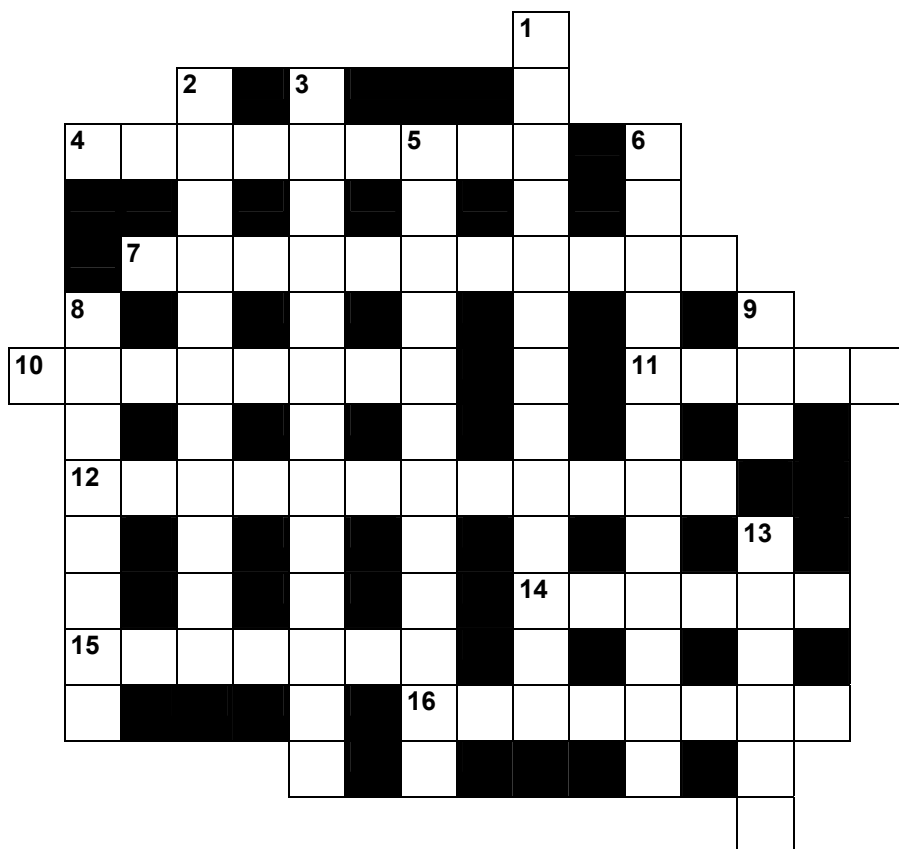
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 4 Gelauwerde tropische bomen? (9)
- 7 Luidruchtige toespraak van de god Thor. (11)
- 10 Opdracht: zet alles weids in het vooronder. (8 en 4,4)
- 11 [Spreekwoordelijk op deze plaats.] Dank. (5)
- 12 Overnachting (met kwaliteitskeurmerk) voor beroemdheden. (12)
- 14 Gegarandeerd tot fundament geslagen. (6)
- 15 Daar galmt een depressieve echo. (2,2,3)
- 16 De jeugd lijkt niet erg actief. (8)

Verticaal

- 1 Kleine onveroordeelde middenstander (m.) neemt het niet zo nauw met de wet. (3,4,6)
- 2 Omgekomen bij het paintballen. Dat was te verwachten. (11)
- 3 Pistoolaansteker. (13)
- 5 Van de rode planeet gekomen om hier te snoepen? (12)
- 6 Velt vonnis vanaf de zijlijn. (12)
- 8 Hinderlaag in twee delen. (8 en 3;5)
- 9 Man op de top van zijn kunnen. (3, ook afk.)
- 13 Oehoe met zwemdiploma? (6)

Henry en Lucas, © FLW 2019

NUMMERPLAATJE

De puzzel bevat een aantal 'cellen' in een tabel, en een aantal omschrijvingen (op volgorde: v.l.n.r. & rij-na-rij) die naar getallen (ook jaartallen, tel. nummers etc.) in de cellen verwijzen. Slechts een deel van alle vakjes is nodig om de puzzel op te lossen: maak de cellen van de correcte getallen zwart, en uiteindelijk zal een symbool verschijnen. Dit symbool vormt de oplossing. Omschrijvingen zijn veelal opzettelijk beperkt, en het zwartmaken van de verkeerde cellen zal het nóg lastiger maken. Veel plezier! Deze keer zijn de meeste getallen verbonden aan de (geschiedenis van de) Brexit.

Ons arme 'achterblijvers'.
 Wij willen weg! Of is het 'wilden weg'...
 'The no's have it' met 391 tegen 242.
 Gaat dit nog eens een populair artikel worden?
 Ye Olde Referendum.
 Beginnen met kool & staal.
 Brexatom (de legislatie).
 Nog maar een verkiezing dan?
 Opkomst!
 Londen, 'People's Vote March'.
 Het Lagerhuis stelt uit.
 Gibraltar. Was dat al niet in Utrecht geregeld?
 Nieuw geld? Gewoon wat bijdrukken
 (6 weken na referendum).

In Maastricht van Economische naar Politieke Unie.
 In 1975 stemde men nog 'remain'.
 Faragexit UKIP-leiderschap.
 Sir James Goldsmith richt de 'Referendum Party' op.
 Instemming EU met 'de brexitdeal'.
 Tot 2002 geheim docje over Britse soevereiniteit in de EU.
 Charles zegt 'non'.
 Camerexit (als 'backbencher').
 Begin 2018: laagste werkloosheid sinds 1975.

2001	6/7 ^e	9.36	100%	2,2	06-88 44211	.34	180
1938	£2,99	28	27	>5.5	2-2- 2025	51.9 %	4x14
33b	-2.1%	12-3- 2019	8 of 9	KpPt 003	50	Q5	4.000 Tb
21.3 -2	2016	1951	2017 -19	8-6- 2017	72.2 %	700.0 00	<0
ZX81	413vs 201	412vs 202	64%	1844	1713	34/2	May 5
0.6%	£70 mrd	1-11- 1993	67%	4-7- 2016	1994	27-11- 2018	++
£1.2 mjd	\$3.1.2	FCO 30/ 1048	\$791, 15	X07	1963/ 1967	8 vs 3	Year 3k
1999	9- 2016	-25v	204%	4.2%	01-7- 2050	67%	8x4x5
2k5	V0.98	%0.5.3	2-10- 2011	25 ²	€329 mjn	Q_qr	0110 1010

OPLOSSINGEN APRIL 2019

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 3) Krekel 6) Terp 11) Een meesterlijke zet 12) Krijt 13) Horrorspits 16) Trip 17) Zoen 18) Schone Schijn 19) Uitglijer 20) Gierput 21) Kokend.

Verticaal

- 1) Geestverwanten 2) Meter 4) Welzeker 5) Kampioensstress 7) Patrijspoort 8) Oen 9) Vertrekhal 10) Lijkstijfheid 14) Plus 15) Tot nu toe 16) Toner.

SPIRAALTJE

De volgorde van de gezochte woorden in het spiraaltje is:

KrantenmaN; NieuwsflitS;
 SublimatiE; Eenduidig;
 gebonden; nalezen; nietje;
 ethos; stuk; kop; ps.

De winnaar van de aprilpuzzel 2019 is C. Aarts uit Dongen.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 29 mei naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

